

1997. évi C. törvény

a választási eljárásról

A Magyar Köztársaság Alkotmánya szerint a választójog általános és egyenlő, a szavazás közvetlen és titkos. Annak érdekében, hogy a választójog gyakorlása, a választási, népszavazási és népi kezdeményezési eljárás demokratikus és megfelelő biztosítékokkal övezett legyen, az Országgyűlés a következő törvényt alkotja:

ELSŐ RÉSZ

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

I. FEJEZET

ALAPVETŐ SZABÁLYOK

A törvény célja

1. § E törvény célja, hogy a választópolgárok, a jelöltek és a jelölő szervezetek, valamint a választási szervek egységes, áttekinthető és egyszerű eljárási szabályok alapján, törvényes keretek között gyakorolhassák a választásokkal kapcsolatos jogaikat.

A törvény alkalmazási köre

2. § E törvényt kell alkalmazni

- a) az országgyűlési képviselők választására,
- b) az Európai Parlament tagjainak választására,
- c) a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választására,
- d) a helyi kisebbségi önkormányzatok tagjainak választására,
- e) az országos népszavazásra,
- f) a helyi népszavazásra,
- g) az országos népi kezdeményezésre,
- h) a helyi népi kezdeményezésre, továbbá
- i) azokra a választási eljárásokra, amelyekre e törvény alkalmazását törvény elrendeli [az a)-i) pontokban foglaltak együtt a továbbiakban: választás].

A választási eljárás alapelvei

3. § A választási eljárás szabályainak alkalmazása során a választásban érintett résztvevőknek érvényre kell juttatniuk az alábbi alapelveket:

- a) a választás tisztaságának megóvása, a választási csalás megakadályozása,
- b) önkéntes részvétel a jelölésben, a választási kampányban, a szavazásban,
- c) esélyegyenlőség a jelöltek és a jelölő szervezetek között,
- d) jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás,
- e) jogorvoslat lehetősége és pártatlan elbírálása,
- f) a választás eredményének gyors és hiteles megállapítása.

Általános szabályok

4. § (1) A választást legkésőbb 72 nappal a szavazás napja előtt kell kitzüni.

(2) Ha a szavazást a választási bizottság vagy a bíróság megismételteti, a választási bizottság a megismételt szavazást a megismételt szavazás napját követő hetedik napra tűzi ki.

(3) Az e törvényben meghatározott határidők jogvesztők, azok - ha a törvény másképpen nem rendelkezik - a határidő utolsó napján 16 órakor járnak le.

(4) A napokban megállapított határidőket a naptári napok szerint kell számítani.

5. § A választások előkészítésével és lebonyolításával kapcsolatos állami feladatok végrehajtásának költségeit - az Országgyűlés által megállapított mértékben - a központi költségvetésből kell biztosítani. E pénzeszközök felhasználásáról az Állami Számvevőszék tájékoztatja az Országgyűlést.

II. FEJEZET

A VÁLASZTÁSI ELJÁRÁS NYILVÁNOSSÁGA

6. § (1) A választási bizottságok működése és tevékenysége, valamint a választási bizottságok rendelkezésére álló adatok - törvényben megállapított kivétellel - nyilvánosak. A választási eljárás nyilvánossága nem sértheti a szavazás titkosságát és a személyhez, valamint a személyes adatok védelméhez fűződő jogokat.

(2) A választás eredményét rögzítő jegyzőkönyvek másolatát ingyenesen kell a jelölő szervezetek és független jelöltek rendelkezésére bocsátani. A választás számítógépes adatait azonos feltételekkel, díjfizetés ellenében bárki igényelheti.

(3) A választással kapcsolatos tudnivalókról (így a szavazás helyéről és idejéről, a jelöltekről, a névjegyzék kifüggesztéséről, a szavazás módjáról, a választás eredményéről) az illetékes választási iroda közleményt ad ki.

(4) A választási bizottság tagjainak és a választási iroda vezetőjének nevét, a választási szervek hivatali helyiségének címét a helyben szokásos módon, illetőleg az országgyűlési egyéni választókerületi és a területi választási bizottság tagjainak nevét a fővárosi, megyei közgyűlés hivatalos lapjában is, az Országos Választási Bizottság adatait pedig a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

(5) A választási irodák gondoskodnak arról, hogy a választópolgárok a választási tudnivalókról, a szavazás módjáról általános tájékoztatást és kérdéseikre felvilágosítást kapjanak.

(6) A szavazás napján a választás befejezése előtt a választási irodák a szavazók számáról és arányáról tájékoztatást adhatnak.

7. § A sajtó képviselői jelen lehetnek a választási bizottságok munkájánál, tevékenységüket azonban nem zavarhatják.

8. § (1) A szavazást megelőző nyolcadik naptól a szavazás befejezéséig a választásokkal kapcsolatos közvélemény-kutatás eredményét nem szabad nyilvánosságra hozni.

(2) A szavazás napján közvélemény-kutatás az alábbi feltételekkel végezhető:

a) a közvélemény-kutatás csak névtelen lehet, és az önkéntességen alapulhat,

b) a közvélemény-kutatók abba az épületbe, amelyben a szavazóhelyiség van, nem léphetnek be, a választópolgárokat semmilyen módon nem zaklathatják, csak a szavazóhelyiségből kilépőket kérdezhetik meg.

III. FEJEZET

VÁLASZTÓKERÜLETEK, SZAVAZÓKÖRÖK

9. § (1) A választókerületeket úgy kell kialakítani, hogy választókerületenként a lakosság száma megközelítően azonos legyen.

(2) A választókerületek kialakításánál figyelemmel kell lenni a nemzetiségi, vallási, történelmi, földrajzi és egyéb helyi sajátosságokra is.

10. § (1) A szavazókörök számát, sorszámát és területi beosztását, valamint a szavazóhelyiségek címét a helyi választási iroda vezetője állapítja meg úgy, hogy egy szavazókörre mintegy hatszáz, legfeljebb azonban ezerkét száz választópolgár jusson, de minden településen legyen legalább egy szavazókör. A szavazókörök kialakítását érintő változásokat a helyi választási iroda vezetője folyamatosan figyelemmel kíséri, és a szükséges intézkedéseket megteszi.

(2) A két vagy több szavazókörrel rendelkező településen ki kell jelölni azt a szavazókört, ahol azok a választópolgárok szavazhatnak, akiknek lakcíme a lakcímbjelentésre vonatkozó jogszabály értelmében csak

az adott település megnevezését tartalmazza. Ha a településen két vagy több választókerület van, a helyi választási iroda vezetője az általa kisorsolt választókerületbe tartozó szavazókört jelöl ki.

11. § A választás kifizésétől a szavazás napjáig nem lehet település, választókerület és szavazókör határát, sorszámát, továbbá település elnevezését, utcanévet, házszámot és helyrajzi számot megváltoztatni.

IV. FEJEZET

A VÁLASZTÓJOGOSULTSÁG NYILVÁNTARTÁSA

A névjegyzék

12. § A helyi választási iroda vezetője a választás kifizését követően a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás adatai és a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartása alapján szavazókörönként összeállítja a választójoggal rendelkező polgárok névjegyzékét, és azon a változásokat folyamatosan átvezeti.

13. § (1) A névjegyzékbe fel kell venni azokat a választójoggal rendelkező személyeket, akiknek a lakóhelye (a továbbiakban: lakcím) a szavazókörben van.

(2) A névjegyzéket úgy kell összeállítani, hogy alkalmas legyen a főváros, a megye, a település, illetőleg a választókerület, a szavazókör és a választópolgár azonosítására. A névjegyzék tartalmazza a választópolgár:

- a) családi és utónevét (nők esetén leánykori családi és utónevét is),
- b) személyi azonosítóját,
- c) lakcímét,
- d) névjegyzékbeli sorszámát,
- e) az azonos nevű és lakcímű választópolgárok születési idejét, ennek azonossága esetén egyéb természetes személyazonosító adatát.

A névjegyzék közszemlére tétele

14. § (1) A névjegyzéket a szavazás napja előtt 60 nappal - nyolc napra - közszemlére kell tenni, és ennek idejét a helyben szokásos módon ki kell hirdetni. A választópolgárokat a névjegyzékbe vételükről legkésőbb a szavazás napja előtti 58. napig értesítő megküldésével kell tájékoztatni.

(2) Az értesítő tartalmazza a választópolgár családi és utónevét, lakcímét, személyi azonosítóját, névjegyzékbeli sorszámát, egyéb technikai adatokat, a szavazás helyét és idejét, továbbá a szavazással kapcsolatos egyéb tudnivalókat.

(3) A közszemlére tett névjegyzék a személyi azonosítót nem tartalmazhatja.

(4) A helyi választási iroda vezetője a névjegyzék, az értesítők és az ajánlószevények technikai elkészítésével megbízhat másik helyi választási irodát, a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás területi rendszerének üzemeltetőjét vagy központi hivatalát. Az értesítő és az ajánlószevény kiküldéséről a helyi választási iroda vezetője gondoskodik. Az értesítő és az ajánlószevény kiküldésével jelölő szervezet vezetője vagy tagja nem bízható meg.

(5) Az értesítő és az ajánlószevény kézbesítését a helyi választási iroda vezetője ellenőrzi.

(6) Az a választópolgár, aki nem kapja meg az értesítőt és az ajánlószevényt, azokat a helyi választási irodától igényelheti.

A névjegyzék módosítása

15. § (1) A helyi választási iroda vezetője

- a) a névjegyzékből törvénysértően kihagyott,
- b) a névjegyzék elkészítése után választójogot szerzett, valamint
- c) a választójogát visszanyert

választópolgárt utólag felveszi a névjegyzékbe, és erről a választópolgárt értesítő megküldésével tájékoztatja.

(2) A helyi választási iroda vezetője törli a névjegyzékből azt, aki meghalt, aki elvesztette választójogát, illetőleg akit lakcímének megváltozása miatt más szavazókör névjegyzékébe vettek fel.

(3) A módosított névjegyzék a polgármesteri hivatalban a szavazást megelőző második napig megtekinthető.

16. § (1) Ha a választópolgár a lakcímét a névjegyzék elkészítése után megváltoztatta, az új lakcím szerint illetékes helyi választási iroda vezetője - a bejelentkezéssel egyidejűleg - felveszi a névjegyzékbe, és erről értesítő átadásával tájékoztatja.

(2) A helyi választási iroda vezetője haladéktalanul értesíti a korábbi lakcím szerint illetékes helyi választási iroda vezetőjét a névjegyzékből való törlés érdekében. A korábbi lakcím szerint illetékes helyi választási iroda vezetője hivatalból tájékoztatja az új lakcím szerint illetékes helyi választási iroda vezetőjét arról, hogy a polgár

a) a névjegyzékben szerepelt, vagy

b) a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartásában szerepelt, továbbá annak okáról, vagy

c) a 89. § vagy a 104. § szerinti igazolást kapott, vagy

d) a küllépviseleti névjegyzékben szerepelt, vagy

e) sem a névjegyzékben, sem a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartásában, sem a küllépviseleti névjegyzékben nem szerepelt.

(3) A (2) bekezdés *a) és b)* pontjában foglalt esetben a korábbi lakcím szerint illetékes helyi választási iroda vezetője a polgárt törli a névjegyzékből, illetőleg a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartásából.

(4) A (2) bekezdés *b)* pontjában foglalt esetben az új lakcím szerint illetékes helyi választási iroda vezetője a polgárt törli a névjegyzékből, felveszi a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartásába, és erről a polgárt értesíti.

(5) A (2) bekezdés *c)* pontjában foglalt esetben az új lakcím szerint illetékes helyi választási iroda vezetője a választópolgárt törli a névjegyzékből, és erről a polgárt értesíti.

(6) A (2) bekezdés *d)* pontjában foglalt esetben a korábbi lakcím szerint illetékes helyi választási iroda vezetője a választópolgárt nem törli a küllépviseleti névjegyzékből. Az új lakcím szerint illetékes helyi választási iroda vezetője a választópolgárt törli a névjegyzékből, és erről, valamint arról, hogy továbbra is a küllépviseleti névjegyzéken szerepel, a választópolgárt értesíti.

(7) A (2) bekezdés *e)* pontjában foglalt esetben az új lakcím szerint illetékes helyi választási iroda vezetője a választójog fennállását a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás központi hivatalával történő egyeztetés alapján állapítja meg.

A választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartása

17. § (1) A választójog megállapítása céljából az *a)-c)* pontban megjelölt szervek a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás hatálya alá tartozó, választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok (2) bekezdés szerinti adataiban bekövetkezett változásokat folyamatosan közlik a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás központi hivatalával, az alábbiak szerint:

a) a gondnoksági ügyben eljáró gyámhivatal a cselekvőképességet korlátozó vagy kizáró gondnokság alá helyezésről, illetőleg a gondnokság alá helyezés megszüntetéséről,

b) a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága a büntetteseket nyilvántartó szerv útján a közügyektől eltöltő jogerős ítélet hatálya alatt álló személyekről,

c) a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága a szabadságvesztés-büntetésüket töltő, valamint a büntetőeljárásban jogerősen elrendelt intézeti kényszergyógykezelés alatt álló polgárokról.

(2) Az (1) bekezdés szerinti közlés tartalmazza a polgár:

a) családi és utónevét (nők esetén leánykori családi és utónevét is),

b) személyi azonosítóját,

c) a választójog gyakorlásából való kizárásának okát, kezdetét és megszűnésének várható időpontját.

(3) A személyiadat- és lakcímnnyilvántartás központi hivatala a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartását az (1) bekezdés szerint rendelkezésre bocsátott adatokkal karbantartja; a karbantartást a személyazonosító és lakcímadatok tekintetében a személyiadat- és lakcímnnyilvántartásból való rendszeres adatátvétellel biztosítja.

(4) Ha a polgár választójogosultságát visszanyerte vagy a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás hatálya alól kikerült, adatait a nyilvántartásból törölni kell. A választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartásából törölt polgár adatait a törléstől számított hat hónapig meg kell őrizni.

18. § (1) A választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartását az azt kezelő szerv az egyéb nyilvántartásaitól - a névjegyzék kivételével - elkülönítetten kezeli, és az csak a választójog megállapításának céljára használható fel, abból adat más célra nem szolgáltatatható.

(2) A személyiadat- és lakcímnnyilvántartás központi hivatala a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartásából a választások lebonyolításához, valamint a népszavazás-kezdeményezést és a népi kezdeményezést aláírók adatainak hitelesítéséhez a választási bizottság, a választási iroda és a bíróság, továbbá a népiülnök-választási eljárásban a polgármester részére teljesíthet adatszolgáltatást.

(3) A személyiadat- és lakcímnnyilvántartás központi hivatala a jelöltek választójogát a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartása és a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás adatai alapján ellenőrzi, és a választójog hiányáról az illetékes választási bizottságot haladéktalanul értesíti.

(4) A megválasztott képviselők választójogát a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás központi hivatala a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartása és a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás adatai alapján ellenőrizheti; a választójog hiányáról az illetékes választási bizottságot haladéktalanul értesíti.

(5) Bármely nagykorú polgár kérheti a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás központi hivatalától annak igazolását, hogy a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartása alapján vele szemben nem áll fenn a választójogból való kizáró ok.

19. § A választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartása a helyi, a területi, illetőleg a központi személyiadat- és lakcímnnyilvántartással - a választással érintett választókerület lakosságát érintően - a választás kitűzésének napjától a választás végleges eredményének közzétételéig a választójog megállapítása céljából összekapcsolható. Az összekapcsolást a választással összefüggő jogorvoslati határidők letelte után haladéktalanul meg kell szüntetni.

20. § A választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartása nem nyilvános, abba csak az érintett személy, a bíróság, a választási bizottság és a választási iroda tagjai tekinthetnek be.

V. FEJEZET

VÁLASZTÁSI SZERVEK

A választási bizottságok

21. § (1) A választási bizottságok a választópolgárok független, kizárólag a törvénynek alárendelt szervei, amelyeknek elsődleges feladata a választási eredmény megállapítása, a választások tisztaságának, törvényességének biztosítása, a pártatlanság érvényesítése és szükség esetén a választás törvényes rendjének helyreállítása.

(2) Választási bizottságok:

- a) a szavazatszámoló bizottság,
- b) a helyi választási bizottság,
- c) az országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottság,
- d) a területi választási bizottság,
- e) az Országos Választási Bizottság.

(3) A választási bizottság a működésének tartama alatt hatóságnak, a tagja pedig hivatalos személynek minősül.

(4) A választási bizottság tagjai a szavazást követő napon mentesülnek a jogszabályban előírt munkavégzési kötelezettség alól, és erre az időre átlagbér illeti meg őket, amelyet a munkáltató fizet. A munkáltató a választási szerv tagját megillető bér megtérítését a szavazást követő öt napon belül igényelheti a választási bizottság mellett működő választási irodától, a szavazatszámoló bizottság esetén a helyi választási irodától.

A választási bizottságok tagjai

22. § (1) A 24. § és a 25. §, továbbá a 27. § (3)-(4) bekezdésének kivételével a választási bizottságnak csak a választókerületben - a helyi választási bizottságnak csak a településen - lakcímmel rendelkező választópolgár lehet tagja.

(2) A választási bizottságnak nem lehet tagja a köztársasági elnök, állami vezető, közigazgatási hivatal vezetője, képviselő, megyei közgyűlés elnöke, polgármester, jegyző, főjegyző, választási iroda tagja, a

választási bizottság illetékességi területén működő közigazgatási szerv köztisztviselője, valamint a választókerületben induló jelölt.

(3) Nem lehet a választási bizottság választott tagja a (2) bekezdésben foglaltakon túl a választókerületben jelöltet állító jelölő szervezet tagja, valamint a választókerületben induló jelölt hozzátartozója sem.

(4) Az olyan választási bizottságoknak, amelyek a jogorvoslati eljárásban egymással döntési, döntést felülbíráló kapcsolatba kerülhetnek, nem lehetnek tagjai az egymással hozzátartozói kapcsolatban álló személyek.

23. § (1) A szavazatszám-láló bizottság három tagját és szükséges számban póttagokat a települési önkormányzat képviselő-testülete az országgyűlési képviselők általános választásának kitűzését követően, legkésőbb a szavazás napja előtti 20. napon választja meg; személyükre a helyi választási iroda vezetője tesz indítványt. Az egy szavazókörrrel rendelkező településen nem választanak külön szavazatszám-láló bizottságot [31. § (2) bek. l) pont].

(2) A helyi választási bizottság három - az egy szavazókörrrel rendelkező településen öt - tagját és szükséges számban póttagokat a települési önkormányzat képviselő-testülete az önkormányzati képviselők és polgármesterek általános választásának kitűzését követően, legkésőbb a szavazás napja előtti 51. napon választja meg; személyükre a helyi választási iroda vezetője tesz indítványt.

(3) Az országgyűlési egyéni választókerületi, illetőleg a területi választási bizottság három-három tagját és szükséges számban póttagokat a fővárosi, megyei közgyűlés választja meg; személyükre a területi választási iroda vezetője tesz indítványt.

(4) Az Országos Választási Bizottság öt tagját és szükséges számban póttagokat az Országgyűlés választja meg; személyükre - a pártok javaslataira is figyelemmel - a belügyminiszter tesz indítványt.

(5) A (3)-(4) bekezdés szerinti választási bizottságok választott tagjait az országgyűlési képviselők általános választásának kitűzését követően, legkésőbb a szavazás napja előtti 51. napon kell megválasztani.

24. § Ha a szavazatszám-láló bizottság vagy a helyi választási bizottság tagjainak megválasztására - az alacsony lakosságszám vagy az összeférhetlenségi szabályok miatt, illetőleg azért, mert a képviselő-testület a működésében akadályozott - a törvényben előírt határidőig nem került sor, a tagokat a területi választási bizottság a helyi választási iroda vezetőjének indítványára haladéktalanul megbízza.

25. § (1) A választási bizottságoknak - a 23. §-ban említetteken felüli - további egy-egy tagját a választókerületben jelöltet, illetőleg listát állító jelölő szervezet, illetőleg a független jelölt bízza meg.

(2) A választási bizottságok megbízott tagjait a szavazás napját megelőző 16. napig a választási bizottság elnökénél kell bejelenteni.

26. § (1) A választási bizottság választott tagjainak megbízatása a - 23. §-ban meghatározott - következő általános választásra létrehozott választási bizottság alakuló üléséig tart.

(2) A választási bizottság megbízott tagjának megbízatása - a (3) bekezdésben foglaltak kivételével - a választás végleges eredményének közzétételével szűnik meg.

(3) Az Országos Választási Bizottságba az Országgyűlés alakuló ülésén képviselőcsoportot alakító pártok által a 25. § szerint megbízott tagok megbízatása az (1) bekezdésben meghatározott időpontig, illetőleg a képviselőcsoport megszűnéséig tart. Azok a pártok, amelyek a 25. § szerint nem bíztak meg tagot az Országos Választási Bizottságba, de az Országgyűlésben képviselőcsoportot alakítottak, az Országos Választási Bizottságba egy-egy tagot bízhatnak meg, akiknek a megbízatása az (1) bekezdésben meghatározott időpontig, illetőleg a képviselőcsoport megszűnéséig tart.

(4) A választási bizottság tagjának megbízatása az (1)-(3) bekezdésben foglaltakon túl megszűnik:

- a) ha a megbízatás törvényes feltételei megszűntek,
- b) ha a választási bizottság megállapította tagjának összeférhetlenségét,
- c) lemondással,
- d) a megbízatás visszavonásával.

27. § (1) Ha a választási bizottság választott tagja meghalt, vagy megbízatása a 26. § (4) bekezdésében meghatározott okból megszűnt, helyébe a póttag lép. Póttag hiányában a települési önkormányzat képviselő-testülete, illetőleg a fővárosi, megyei közgyűlés vagy az általuk kijelölt bizottságuk, az Országos Választási Bizottság esetében az Országgyűlés új tagot választ.

(2) Ha a választási bizottság megbízott tagja meghalt, vagy megbízatása a 26. § (4) bekezdésében meghatározott okból megszűnt, helyébe a jelölő szervezet, a független jelölt, illetőleg a képviselőcsoport új tagot bízhat meg.

(3) A 24. § szerint kell eljárni, ha az ott meghatározott okból nem került sor a szavazatszám-láló bizottság vagy a helyi választási bizottság új tagjának megválasztására.

(4) Ha a szavazás napján a szavazatszámoló bizottság tagjainak száma kevesebb mint öt, a helyi választási iroda vezetője a póttagok vagy más szavazatszámoló bizottság tagjai közül a bizottságot kiegészíti. Ha ilyen módon nincs lehetőség a szavazatszámoló bizottság kiegészítésére, akkor arról a területi választási iroda vezetője gondoskodik más település szavazatszámoló bizottságának esküt tett tagjai vagy póttagjai megbízásával.

28. § (1) A választási bizottság tagjai az illetékes polgármester, a fővárosi főpolgármester, a megyei közgyűlés elnöke, illetőleg az Országgyűlés elnöke előtt esküt tesznek. Az eskü szövegét az *1. számú melléklet* állapítja meg.

(2) A választási bizottság - tagjai megválasztását és eskütételét követően - alakuló ülést tart. Az alakuló ülésen a választott tagok közül megválasztja elnökét és annak helyettesét.

(3) A választási bizottságot az elnök képviseli. Ha a választási bizottságnak nincs elnöke vagy az elnök a tevékenységében akadályozott, az elnöki feladatokat a helyettese látja el.

(4) A választott és megbízott tagok jogai és kötelezettségei azonosak, azzal az eltéréssel, hogy a megbízott tagok részére nem jár tiszteletdíj.

A választási bizottság döntése

29. § (1) A választási bizottság testületként működik, döntéséhez a tagok többségének jelenléte és a jelen levő tagok többségének azonos tartalmú szavazata szükséges. Szavazni igennel vagy nemmel lehet.

(2) A választási bizottság döntését indokollással ellátott határozatba kell foglalni. A kisebbségi véleményt is - indokaival együtt - jegyzőkönyvben kell rögzíteni.

Szavazatszámoló bizottság

30. § (1) A szavazatszámoló bizottság legalább öt tagból áll.

(2) A szavazatszámoló bizottság

- a) ellenőrzi a szavazóhelyiséget, levezeti a szavazást, gondoskodik a szavazás törvényes lebonyolításáról,
- b) dönt a szavazás folyamán felmerült vitás kérdésekben,
- c) megszámlálja a szavazatokat, és megállapítja a szavazókörben a szavazás eredményét,
- d) indítványozza az illetékes választási bizottságnak a szavazás szavazóköri eredményének megsemmisítését, ha olyan törvénytörtést észlel, amely azt érdemben befolyásolta,
- e) a szavazás eredményéről jegyzőkönyvet állít ki.

Helyi választási bizottság

31. § (1) A helyi választási bizottság legalább három, az egy szavazókörrel rendelkező településen legalább öt tagból áll.

(2) A helyi választási bizottság:

- a) dönt a jelöltek, a listák, a jelölő szervezetek nyilvántartásba vételéről, illetőleg elutasításáról,
- b) kisorsolja a listák sorszámát,
- c) jóváhagyja a település szavazólapjainak adattartalmát,
- d) dönt a benyújtott kifogásról,
- e) megsemmisíti a szavazás eredményét, ha olyan törvénytörtést állapít meg, amely azt érdemben befolyásolta,
- f) egyenlő szavazatszám esetén kisorsolja, hogy melyik jelölt szerez mandátumot,
- g) megállapítja és közzéteszi a választási eredményt,
- h) kiadja az illetékességi körébe tartozó képviselőknek és polgármesternek a megbízólevelet,
- i) kitűzi az időközi választást, és megállapítja annak naptár szerinti határnapjait,
- j) a tudomására jutott törvénytörtés esetén kezdeményezi a hatáskörrel rendelkező szerv döntését,
- k) kitűzi a helyi kisebbségi önkormányzati választást,
- l) az egy szavazókörrel rendelkező településen ellátja a szavazatszámoló bizottság feladatait is.

Országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottság

32. § (1) Az országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottság legalább három tagból áll.

(2) Az országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottság

a) dönt a jelöltek, jelölő szervezetek nyilvántartásba vételéről, illetőleg elutasításáról,

b) jóváhagyja a választókerület szavazólapjainak adattartalmát,

c) dönt a benyújtott kifogásról,

d) megsemmisíti a szavazás eredményét, ha olyan törvénysértést állapít meg, amely azt érdemben befolyásolta,

e) megállapítja és közzéteszi a választási eredményt,

f) kiadja az országgyűlési egyéni választókerületi képviselőnek a megbízólevelet,

g) kezdeményezi az Országos Választási Bizottságnál időközi választás kitzését,

h) a tudomására jutott törvénysértés esetén kezdeményezi a hatáskörrel rendelkező szerv döntését.

Területi választási bizottság

33. § (1) A területi választási bizottság legalább három tagból áll.

(2) A területi választási bizottság

a) dönt a listák és az azon levő jelöltek, a jelölő szervezetek nyilvántartásba vételéről, illetőleg elutasításáról,

b) kisorsolja a listák sorszámát,

c) jóváhagyja a választókerület szavazólapjainak adattartalmát,

d) dönt a benyújtott kifogásról,

e) megsemmisíti a szavazás eredményét, ha olyan törvénysértést állapít meg, amely azt érdemben befolyásolta,

f) megállapítja és közzéteszi a választási eredményt,

g) kiadja az illetékességi körébe tartozó képviselőknek a megbízólevelet,

h) a tudomására jutott törvénysértés esetén kezdeményezi a hatáskörrel rendelkező szerv döntését.

Országos Választási Bizottság

34. § (1) Az Országos Választási Bizottság legalább öt tagból áll.

(2) Az Országos Választási Bizottság

a) állásfoglalást ad ki a választással kapcsolatos jogszabályok egységes értelmezése és az egységes joggyakorlat kialakítása érdekében; az állásfoglalás ellen jogorvoslatnak helye nincs; az állásfoglalást a Magyar Közlönyben közzé kell tenni,

b) dönt a listák és az azokon szereplő jelöltek, a jelölő szervezetek nyilvántartásba vételéről, illetőleg elutasításáról,

c) kisorsolja a listák sorszámát,

d) jóváhagyja az Európai Parlament tagjai választása és az országos népszavazás szavazólapjának adattartalmát,

e) dönt a benyújtott kifogásról,

f) megsemmisíti a szavazás eredményét, ha olyan törvénysértést állapít meg, amely azt érdemben befolyásolta,

g) megállapítja, hogy mely jelölő szervezetek érték el a törvényben meghatározott mértékű %-os szavazathatárt,

h) megállapítja, hogy az országgyűlési képviselő-választásokon az országos listák, illetőleg az Európai Parlament tagjainak választásán a listák jelöltjei közül kik szereztek mandátumot,

i) kiadja a mandátumot szerzett képviselőknek a megbízólevelet,

j) megállapítja és közzéteszi a választás országosan összesített eredményét,

k) kitzíti az időközi országgyűlési képviselőválasztást, és megállapítja annak naptár szerinti határnapjait,

l) a tudomására jutott törvénysértés esetén kezdeményezi a hatáskörrel rendelkező szerv döntését,

m) beszámol az Országgyűlésnek az országgyűlési képviselők, valamint az önkormányzati képviselők és polgármesterek általános választásáról, továbbá az országos népszavazásról,

n) eljár mindazokban az ügyekben, melyeket törvény a hatáskörébe utal.

A választási irodák

35. § (1) A választási irodák a választások előkészítésével, szervezésével, lebonyolításával, a választópolgárok, a jelöltek és a jelölő szervezetek pártsemleges tájékoztatásával, választási adatkezeléssel, a technikai feltételek megteremtésével, a törvényes feltételek meglétének és a szakmai szabályok betartásának ellenőrzésével összefüggő állami feladatot ellátó szervek.

(2) A szavazatszámoló bizottságok kivételével minden választási bizottság mellett, továbbá a külképviseleteken választási iroda működik. A szavazatszámoló bizottság mellett a helyi választási iroda egy tagja jegyzőkönnyvezetőként működik.

(3) A helyi és az országgyűlési egyéni választókerületi választási iroda vezetője az illetékes jegyző, a területi választási iroda vezetője a főjegyző. A külképviseleti választási iroda vezetőjét az Országos Választási Iroda vezetője az Európai Parlament tagjai választásának időtartamára bízta meg.

36. § (1) A választási iroda tagjait a választási iroda vezetője, az Országos Választási Iroda vezetőjét és tagjait a belügyminiszter határozatlan időre bízta meg. A külképviseleti választási iroda tagjait az Országos Választási Iroda vezetője az Európai Parlament tagjai választásának időtartamára bízta meg.

(2) A választási iroda vezetője a felettes választási iroda vezetője előtt esküt tesz. A választási iroda tagjai és az Országos Választási Iroda vezetője megbízásukkor a megbízó előtt tesznek esküt. Az eskü szövegét az 1. számú melléklet állapítja meg.

37. § (1) A választási iroda tagjává köztisztviselő és közalkalmazott bízható meg. A külképviseleti választási iroda tagjává, illetőleg vezetőjévé a diplomáciai képviselet személyzetének magyar állampolgár tagját is meg lehet bízni.

(2) A választási irodának nem lehet tagja képviselő, megyei közgyűlés elnöke, polgármester, választási bizottság tagja, a választókerületben jelöltként induló személy és annak hozzátartozója, valamint a választókerületben jelöltet állító jelölő szervezet tagja.

(3) Ha a választási iroda vezetőjével szemben kizárási ok merül fel, azt haladéktalanul köteles közölni a felettes választási iroda vezetőjével - az Országos Választási Iroda vezetője a belügyminiszterrel -, aki kinevezi az iroda új vezetőjét. A választási iroda tagja a vele szemben felmerült kizárási okról a választási iroda vezetőjét köteles haladéktalanul tájékoztatni, aki őt felmenti.

38. § (1) A választási iroda feladata:

a) hirdetményt tesz közzé a szavazás napjáról, a választással, a jelöléssel, a szavazással kapcsolatos tudnivalókról, továbbá az érvényes jelöléshez szükséges ajánlások számáról,

b) közzéteszi a választókerület jelöltjeinek, a jelölő szervezeteknek a nevét, illetőleg a független jelölés tényét,

c) közzéteszi a választási bizottságok tagjainak és a választási iroda vezetőjének nevét, a választási szervek hivatali helyiségének címét,

d) megszervezi a választási szervek tagjainak oktatását, biztosítja a választópolgárok pártsemleges tájékoztatását,

e) működteti a választások információs rendszereit,

f) ellátja a jelöltajánlások ellenőrzésével kapcsolatos technikai feladatokat,

g) működteti a választási csalást felderítő számítógépes programot,

h) ellátja a belügyminiszter rendeletében meghatározott más feladatokat.

(2) A választási iroda feladatkörében közszolgálati kiadványt, hirdetményt adhat ki.

39. § (1) A választási irodák szakmai tevékenységét a belügyminiszter az Országos Választási Iroda vezetője útján irányítja.

(2) Az Országos Választási Iroda vezetője a többi választási iroda vezetője részére, a területi választási iroda vezetője illetékességi területén az országgyűlési egyéni választókerületi és a helyi választási iroda vezetője részére, az országgyűlési egyéni választókerületi választási iroda vezetője illetékességi területén a helyi választási iroda vezetője részére az e törvényben meghatározott feladatainak ellátásával kapcsolatban közvetlen utasítást adhat.

(3) A polgármester, a képviselő-testület, illetőleg a közgyűlés és annak tisztségviselője a választások előkészítésével és lebonyolításával kapcsolatos feladatok végrehajtására a választási iroda vezetőjének, tagjainak nem adhat utasítást.

VI. FEJEZET

VÁLASZTÁSI KAMPÁNY

Kampányidőszak

40. § (1) A választási kampány a választás kitűzésétől a szavazást megelőző nap 0 óráig tart.
(2) A szavazást megelőző nap 0 órától a szavazás befejezéséig választási kampányt folytatni tilos (kampánycsend).

A kampánycsend megsértése

41. § A kampánycsend megsértésének minősül a választópolgárok választói akaratának befolyásolása, így különösen: a választópolgárok számára a jelölt vagy a jelölő szervezet által ingyenesen juttatott szolgáltatás (szavazásra történő szervezett szállítás, étel-ital adása), pártjelvények, zászlók, pártszimbólumok, a jelölt fényképét vagy nevét tartalmazó tárgyak osztogatása, választási plakát (a továbbiakban: plakát) elhelyezése, a választói akarat befolyásolására alkalmas információk szolgáltatása elektronikus vagy más úton.

Plakát

42. § (1) A választási kampány végéig a jelölő szervezetek és a jelöltek engedély nélkül készíthetnek plakátot. A plakát olyan sajtóterméknek minősül, amely engedély és bejelentés nélkül előállítható. Egyebekben a plakátra a sajtóról szóló jogszabályokat kell alkalmazni.

(2) Plakát - a (3)-(6) bekezdésben meghatározott kivételekkel - korlátozás nélkül elhelyezhető.

(3) Épület falára, kerítésre plakátot elhelyezni kizárólag a tulajdonos, a bérlő, illetőleg - állami vagy önkormányzati tulajdonban lévő ingatlan esetén - a vagyionkezelői jog gyakorlójának hozzájárulásával lehet.

(4) Egyes középületeken vagy a közterület meghatározott részén plakát elhelyezését a helyi önkormányzat, a fővárosban a fővárosi önkormányzat műemlékvédelmi, környezetvédelmi okból rendeletben megtilthatja. Állami vagy önkormányzati hatóság elhelyezésére szolgáló épületen vagy azon belül plakátot elhelyezni tilos.

(5) A választási kampányt szolgáló önálló hirdetőberendezés elhelyezésére a közterület-használatról szóló jogszabályokat kell alkalmazni.

(6) A plakátot úgy kell elhelyezni, hogy az ne fedje más jelölt vagy jelölő szervezet plakátját, és károkozás nélkül eltávolítható legyen. A plakátot az, aki elhelyezte, vagy akinek érdekében elhelyezték, a szavazást követő 30 napon belül köteles eltávolítani.

Gyűlés

43. § (1) A választási gyűlések nyilvánosak. A rend fenntartásáról a gyűlés szervezője gondoskodik.

(2) A választási kampány céljára az állami és önkormányzati költségvetési szervek a jelöltek, jelölő szervezetek számára azonos feltételekkel bocsáthatnak rendelkezésre helyiséget és egyéb szükséges berendezést. Állami vagy önkormányzati hatóság elhelyezésére szolgáló épületben választási kampányt folytatni, választási gyűlést tartani tilos, kivéve az ötszáznál kevesebb lakosú településen, feltéve, hogy más közösségi célú épület nem áll rendelkezésre.

Rádió- és televízióközvetítés

44. § (1) A kampányidőszakban a műsorszolgáltatók a jelölő szervezetek, illetőleg a jelöltek számára azonos feltételekkel tehetnek közzé politikai hirdetést. A politikai hirdetéshez véleményt, értékelő magyarázatot fűzni tilos.

(2) A műsorszolgáltatók választási kampányban való részvételére egyebekben a rádiózásról és televíziózásról szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

Adatszolgáltatás

45. § (1) A személyiadat- és lakcímnnyilvántartás központi hivatala a névjegyzékben szereplő választópolgárok családi és utónevét, valamint lakcímét a jelölteknek, jelölő szervezeteknek kérésükre, díjfizetés ellenében, azonos feltételek mellett a szavazás napja előtti 20. napot követően átadja. A szolgáltatás nem, életkor vagy lakcím szerinti csoportosításban is igényelhető.

(2) A köszemlére tett névjegyzék másolatát a helyi választási iroda vezetője a jelölt, jelölő szervezet által írásban bejelentett igény alapján díjfizetés ellenében, azonos feltételek mellett, a szavazás napja előtti 20. napot követően - legfeljebb szavazóköri bontásban - a jelölt, jelölő szervezet számára átadja.

(3) Az (1)-(2) bekezdés alapján teljesített adatszolgáltatás adatait kizárólag a választási kampány céljára lehet felhasználni. Egyéb célú felhasználásuk, jogosulatlan személynek, szervezetnek, más jelöltnek vagy jelölő szervezetnek történő átadásuk tilos. Az adatszolgáltatás adatait a szavazás napján meg kell semmisíteni, és az erről készült jegyzőkönyvet három napon belül át kell adni az adatszolgáltatónak.

(4) A választási kampány céljára a helyi választási iroda vezetőjén, továbbá a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás központi hivatalán kívül a jelöltek, jelölő szervezetek számára más állami vagy önkormányzati szerv a saját nyilvántartásaiból személyes adatot nem szolgáltatathat ki.

VII. FEJEZET

AJÁNLÁS

46. § (1) Jelöltet ajánlani ajánlószevényen lehet. Az ajánlószevényt az értesítőkkkel együtt kell eljuttatni a választópolgároknak.

(2) Jelöltet ajánlhat az a választópolgár, akinek lakóhelye a választókerületben van.

(3) Jelöltet ajánlani a szavazást megelőző 23. napig lehet.

(4) Az ajánlás nem vonható vissza.

47. § (1) Az ajánlószevényen jelöltet ajánlani a kitöltött ajánlószevénynek a jelölt, illetőleg a jelölő szervezet képviselője részére történő átadásával lehet.

(2) A választópolgárokhoz eljuttatott ajánlószevény tartalmazza a választás megnevezését. Az ajánló választópolgár az ajánlószevényre rávezeti családi és utónevét, lakcímét, személyi azonosítóját, az ajánlott személy családi és utónevét, a jelölő szervezet nevét, illetőleg a független jelölés tényét. Az ajánlószevényt az ajánló választópolgár saját kezűleg aláírja.

48. § (1) Ajánlószevényt az állampolgárok zaklatása nélkül - a (2) bekezdésben foglalt kivétellel - bárhol lehet gyűjteni.

(2) Nem gyűjthető ajánlószevény:

a) munkahelyen munkaidőben vagy munkaviszonyból, illetőleg munkavégzésre irányuló más jogviszonyból fakadó munkavégzési kötelezettség teljesítése közben,

b) a fegyveres erőknél és a rendvédelmi szerveknél szolgálati viszonyban levő személytől a szolgálati helyen vagy szolgálati feladat teljesítése közben,

c) tömegközlekedési eszközön,

d) állami és helyi önkormányzati szervek hivatali helyiségében.

(3) Az ajánlásért az ajánlónak vagy rá tekintettel másnak előnyt adni vagy ígérni, valamint az ajánlásért előnyt kérni, illetőleg előnyt vagy annak ígérését elfogadni tilos.

Közös jelölt

49. § (1) Közös jelöltet állítani csak olyan ajánlószevények alapján lehet, amelyeken az adott közös jelöltet állító valamennyi jelölő szervezet neve fel van tüntetve.

(2) Ha több jelölő szervezet közösen állít jelöltet, a továbbiakban - a választás szempontjából - egy jelölő szervezetnek számítanak.

Érvénytelen ajánlás

50. § (1) Érvénytelen az az ajánlás, amelyet

a) nem a hivatalos ajánlószevényen adtak le,

b) nem a 47. § (2) bekezdése szerint kitöltött ajánlószevényen adtak le,

c) az ajánlási szabályok megsértésével gyűjtöttek.

(2) Aki ugyanazt a jelöltet többször ajánlotta, annak valamennyi ajánlása érvénytelen.

(3) Aki több jelöltet is ajánlott, annak valamennyi ajánlása érvénytelen.

A jelölő szervezet bejelentése

51. § (1) Azt a jelölő szervezetet, amely jelöltet vagy listát kíván állítani, bírósági bejegyzésének hiteles másolatával kell bejelenteni az alábbiak szerint:

a) ha a jelölő szervezet több megye, illetőleg a főváros és valamely megye területén is jelöltet vagy listát kíván állítani, az Országos Választási Bizottságnál,

b) ha a jelölő szervezet csak egy megye, illetőleg a főváros területén belül, de több országgyűlési egyéni választókerületben, illetőleg több településen kíván jelöltet állítani, a területi választási bizottságnál,

c) ha a jelölő szervezet csak egy országgyűlési egyéni választókerületben, illetőleg csak egy településen kíván jelöltet állítani, az országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottságnál, illetőleg a helyi választási bizottságnál.

(2) A bejelentett, illetőleg a nyilvántartásba vett jelölő szervezetekről az Országos Választási Iroda nyilvántartást vezet.

(3) Jelöltet, illetőleg listát csak az (1) bekezdés szerint bejelentett és az 55. § szerint nyilvántartásba vett jelölő szervezet állíthat.

A jelölt bejelentése

52. § (1) A jelöltet legkésőbb a szavazást megelőző 23. napon az ajánlószelvények átadásával kell bejelenteni az illetékes választási bizottságnál.

(2) A bejelentésnek tartalmaznia kell a jelölt családi és utónevét, személyi azonosítóját, lakcímét, valamint nyilatkozatát arról, hogy

a) választójoga van,

b) a jelölést elfogadja,

c) nincs olyan tisztsége, amely összeférhetetlen a képviselői vagy a polgármesteri megbízással, illetőleg megválasztása esetén arról lemond.

(3) Ha a választókerületben két vagy több azonos családi és utónevű választópolgár kíván jelöltként indulni, a később bejelentett személy köteles gondoskodni arról, hogy - betűjelzés vagy második utónév feltüntetésével - a korábban bejelentett jelölttől megkülönböztethető legyen.

A lista bejelentése

53. § (1) A listát a listaállításhoz szükséges számú jelölt, illetőleg lista bejelentését vagy nyilvántartásba vételét igazoló, az 55. § (1) bekezdése szerint kiállított igazolás átadásával kell bejelenteni.

(2) Az 52. § (2) bekezdésének rendelkezéseit a listán szereplő jelöltekre is alkalmazni kell.

(3) A listán legfeljebb háromszor annyi jelölt állítható, mint a listán megszerezhető mandátumok száma. A listán szereplő jelöltek sorrendjét a jelölő szervezet határozza meg, azt a lista bejelentése után nem lehet módosítani. Ha valamelyik jelölt a listáról kiesett, helyére a listán soron következő jelölt lép.

Az ajánlások ellenőrzése

54. § (1) Az ajánlásokat az illetékes választási bizottságnak ellenőriznie kell.

(2) Az ajánlások ellenőrzése a számszerűség, a 46. § (2) bekezdésében és az 50. § (1) bekezdésének a)-b) pontjában, valamint (2)-(3) bekezdésében foglaltak ellenőrzését, továbbá az ajánlószelvényt átadó választópolgárok azonosítását jelenti.

A jelölő szervezet, a jelölt és a lista nyilvántartásba vétele

55. § (1) A jelölő szervezet, a jelölt, illetőleg a lista bejelentéséről a választási iroda, nyilvántartásba vételéről a választási bizottság igazolást ad ki.

(2) Az illetékes választási bizottság minden, a törvényes feltételeknek megfelelő jelölő szervezetet, jelöltet, illetőleg listát - a bejelentését követő három napon belül - nyilvántartásba vesz.

56. § (1) A választási bizottság visszautasítja a jelölő szervezet nyilvántartásba vételét, ha a jelölő szervezet a törvényes feltételeknek nem felel meg.

(2) A választási bizottság visszautasítja a jelölt nyilvántartásba vételét, ha a jelölés a törvényes feltételeknek nem felel meg, vagy a jelölt a törvényben előírt nyilatkozatait nem tette meg.

(3) A választási bizottság visszautasítja a lista nyilvántartásba vételét, ha a jelölés a törvényes feltételeknek nem felel meg.

A jelöltre vonatkozó rendelkezések

57. § Ha a választópolgárt egy jelölési fajtán belül több helyen is jelöltnek ajánlották, akkor legkésőbb a választást megelőző 19. napig nyilatkoznia kell arról, hogy melyik jelölést fogadja el.

58. § A jelölt kiesik, ha a szavazás megkezdése előtt a jelölésről írásban lemondott, választójogát elvesztette, vagy meghalt. A kiesett jelölt nevét a jelöltek nyilvántartásából, illetőleg a szavazólapokról törölni kell.

Az ajánlással kapcsolatos adatok védelme

59. § (1) Az ajánlószelvényekről másolatot készíteni tilos. Nem tekinthető másolatnak a jelölés érvényességének megállapítása céljából vezetett technikai nyilvántartás.

(2) A jelölésnek az ajánló személyre vonatkozó adatai nem nyilvánosak. A jelöléssel kapcsolatos kifogás esetén az ajánlószelvény adatait, valamint a technikai nyilvántartást az illetékes választási bizottság, a választási iroda és a bíróság ellenőrizheti.

(3) Az ajánlószelvényeket, valamint a technikai nyilvántartást az illetékes választási iroda a szavazás napján megsemmisíti.

(4) A jelölő szervezet jelölési jogosultságát a választási bizottság a bíróság által bejegyzett társadalmi szervezetek nyilvántartásában ellenőrizheti.

60. § A jelöltnek a be nem nyújtott ajánlószelvényeket a benyújtásukra rendelkezésre álló határidő lejártát követő három napon belül meg kell semmisítenie, s erről jegyzőkönyvet kell készítenie. A jegyzőkönyvet három napon belül a választási bizottságnak át kell adni.

VIII. FEJEZET

SZAVAZÁS

A szavazás ideje és helye

61. § (1) Szavazni a szavazás napján 6 órától 19 óráig lehet. Ha a helyi körülmények indokolják, a helyi választási bizottság, illetőleg az országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottság elrendelheti, hogy a szavazás 5 órakor kezdődjék.

(2) Szavazni kizárólag személyesen, és - az e törvényben említett kivételekkel - csak a választópolgár lakóhelye szerint kijelölt szavazóhelyiségben lehet.

(3) A mozgásában gátolt választópolgárt szavazásának lehetővé tétele érdekében - kérésére - a szavazatszámoló bizottság legalább két tagja mozgóurnával felkeresi.

(4) A szavazóhelyiséget a szavazás ideje alatt nem lehet bezárni, és a szavazást nem lehet meghosszabbítani, vagy - rendkívüli esemény kivételével - szüneteltetni. Ha a szavazás napján a szavazatszámoló bizottság tagjainak a száma három alá csökken, vagy a szavazás elháríthatatlan külső ok miatt lehetetlenné vált, a szavazást a jelenlévők kötelesek azonnal felfüggeszteni, az urnát, továbbá az iratokat zárolni, és a felfüggesztés tényéről a helyi választási iroda vezetőjét a szavazás törvényes folytatásának biztosítása érdekében haladéktalanul értesíteni.

62. § (1) A szavazóhelyiség nem lehet olyan épületben, amely a jelölt vagy a jelölő szervezet használatában van.

(2) Minden szavazóhelyiségben a szavazás zökkenőmentes lebonyolításához szükséges számú, de legalább két szavazófülkét kell kialakítani. A szavazáshoz a szavazófülkében tollat kell elhelyezni.

(3) A szavazás céljára minden szavazóhelyiségben két vagy több urnát kell felállítani.

A szavazás megkezdése

63. § A választási iratok, nyomtatványok elhelyezését követően a szavazás megkezdéséig a szavazatszámoló bizottság és a választási iroda tagjain kívül senki sem tartózkodhat a szavazóhelyiségben.

64. § (1) A szavazatszámoló bizottság az urnák állapotát az elsőként szavazó választópolgár - aki a szavazatszámoló bizottság tagja nem lehet - jelenlétében a szavazás megkezdése előtt megvizsgálja. A vizsgálat eredményét fel kell tüntetni a szavazási jegyzőkönyvben.

(2) Az urnákat az elsőként szavazó választópolgár jelenlétében úgy kell lezárni, hogy azokból az urna szétszedése nélkül ne lehessen szavazólapot eltávolítani. Ezt követően a szavazatszámoló bizottság az urnába ellenőrző lapot helyez, amely tartalmazza az ellenőrző lap elhelyezésének időpontját, valamint a szavazatszámoló bizottság jelen levő tagjainak és az elsőként szavazó választópolgárnak az aláírását.

A szavazás módja

65. § (1) A szavazatszámoló bizottság elnöke felelős azért, hogy a szavazás napján a szavazóhelyiségben és környékén a rendet fenntartsák; a rend fenntartására tett intézkedése mindenkire kötelező.

(2) A szavazás időtartama alatt a szavazóhelyiségben a választópolgárok csak a választójog gyakorlásához szükséges ideig tartózkodhatnak.

66. § (1) A szavazóhelyiségben az a választópolgár szavazhat, aki a névjegyzékben szerepel, illetőleg akit a szavazatszámoló bizottság a névjegyzékbe felvesz.

(2) A szavazatszámoló bizottság - a személyazonosság és a lakcím megállapítására alkalmas igazolvány alapján - megállapítja a szavazni kívánó személyazonosságát és azt, hogy szerepel-e a névjegyzékben. A szavazatszámoló bizottság felveszi a névjegyzékbe azt a választópolgárt, aki

a) igazolással rendelkezik,

b) igazolja, hogy lakcíme a szavazókör területén van, feltéve, hogy nem szerepel a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartásában.

(3) A szavazatszámoló bizottság visszautasítja azt a választópolgárt, aki nem tudja személyazonosságát és lakcímét megfelelően igazolni, illetőleg aki - törvényi feltételek hiányában - nem vehető fel a névjegyzékbe. E személyekről a szavazatszámoló bizottság jegyzéket vezet.

67. § (1) Ha a szavazásnak nincs akadálya, a szavazatszámoló bizottság átadja a választópolgárnak a szavazólapot, amelyet a választópolgár jelenlétében hivatalos bélyegzőlenyomattal lát el.

(2) A szavazatszámoló bizottság szükség esetén - a választópolgár befolyásolása nélkül - megmagyarázza a szavazás módját.

(3) Ha egy jelölt kiesett a szavazólapok elkészítése után, e tényről a szavazatszámoló bizottság köteles a szavazóhelyiségben elhelyezett hirdetményen, valamint szükség szerint szóban tájékoztatni a választópolgárokat. A kiesett jelölt nevét a szavazólapon át kell húzni.

(4) A szavazólap átvételét a választópolgár a névjegyzéken saját kezű aláírásával igazolja. Az írásképtelen választópolgár helyett - e tény feltüntetésével - a szavazatszámoló bizottság két tagja írja alá a névjegyzéket.

68. § (1) A szavazólap kitöltéséhez szavazófülke áll a választópolgár rendelkezésére. A szavazófülke használatára a választópolgár nem kötelezhető.

(2) A szavazólap kitöltésének ideje alatt csak a szavazó tartózkodhat a szavazófülkében. Az a választópolgár, aki nem tud olvasni, illetőleg akit testi fogyatéka vagy egyéb ok akadályoz a szavazásban, más választópolgár - ennek hiányában a szavazatszámoló bizottság két tagjának együttes - segítségét igénybe veheti.

69. § (1) Érvényesen szavazni csak a hivatalos szavazólapon szereplő jelöltre, listára, népszavazási kérdésre (e fejezetben együtt: jelölt) lehet. A szavazólapok mintáit a 2-10. számú mellékletek állapítják meg.

(2) A jelöltre szavazni a jelölt neve alatti, feletti vagy melletti körbe tollal írt két, egymást metsző vonallal lehet.

(3) Érvénytelen az a szavazólap, amely

a) nincs ellátva a hivatalos bélyegzőlenyomattal,

b) a törvényben meghatározottnál több szavazatot tartalmaz.

- (4) Érvénytelen az a szavazat, amelyet
a) a (3) bekezdés szerint érvénytelen szavazólapon adtak le,
b) nem a (2) bekezdés szerint adtak le,
c) kiesett jelöltre adtak le.

(5) A szavazat érvényességét - ha az egyéb feltételeknek megfelel - nem érinti, ha a szavazólapon bármilyen megjegyzést tettek, a jelöltek sorrendjét megváltoztatták, a jelölt nevét kihúzták, illetve nevet hozzáírtak.

70. § (1) A választópolgár a szavazólapot borítékba teszi, és a szavazatszámoló bizottság előtt urnába helyezi.

(2) Ha a választópolgár a borítéknak az urnába történő helyezése előtt jelzi, hogy a szavazólap kitöltését elrontotta, a rontott szavazólapot a szavazatszámoló bizottság bevonja, helyébe új lapot ad ki, és ezt a tényt a jegyzőkönyvben rögzíti. A bizottság a rontott szavazólap helyett újat - személyenként - csak egyszer adhat ki.

71. § (1) A szavazatszámoló bizottság elnöke 19 órakor a szavazóhelyiséget bezárja. Azok a választópolgárok, akik a szavazóhelyiségben vagy annak előtérben tartózkodnak, még szavazhatnak. Ezután a szavazatszámoló bizottság a szavazást lezárja.

(2) A szavazás lezárása után szavazatot nem szabad elfogadni.

IX. FEJEZET

A SZAVAZATOK ÖSSZESÍTÉSE

A szavazatszámolás

72. § (1) A szavazatszámoló bizottság jelen levő tagjai együttesen kötelesek összeszámlálni valamennyi szavazólapot.

(2) A szavazatszámoló bizottság először a fel nem használt, valamint a rontott szavazólapokat külön-külön köteggbe foglalja, és a köteget lezárja úgy, hogy a pecsét megsértése nélkül szavazólapot ne lehessen kivenni, illetőleg betenni.

(3) A szavazatszámoló bizottság az urna felbontása előtt ellenőrzi az urna sértetlenségét, felbontja az urnát, és meggyőződik az ellenőrző lap meglétéről, majd az urnában levő szavazólapok számát összehasonlítja a szavazókörben szavazók számával. A választás eredményének megállapításához az urnában levő szavazólapokat számba veszi, az urnába üresen dobott borítékokat figyelmen kívül hagyja.

(4) A szavazatszámoló bizottság ezt követően külön csoportba helyezi és összeszámlálja az érvénytelen szavazólapokat. Az érvénytelenség okát a szavazólap hátoldalára rávezeti, és azt a szavazatszámoló bizottság jelen levő tagjai aláírják. Az érvénytelen szavazólapokat külön köteggbe foglalja, és a köteget lezárja úgy, hogy a pecsét megsértése nélkül szavazólapot ne lehessen kivenni, illetőleg betenni. A kötegekre rá kell írni a szavazókör sorszámát és a köteggben levő szavazólapok számát.

(5) Ha a szavazatszámoló bizottság megállapítja, hogy az urnába olyan személy által leadott szavazólap került, aki az adott szavazókörben szavazati joggal nem rendelkezik, a jelöltekre leadott érvényes szavazatok közül - a jogosulatlanul szavazók száma szerint - jelötenként egyet-egyet érvénytelennek nyilvánít.

(6) Az érvényes szavazólapokat jelötenként külön-külön meg kell számolni, majd a (4) bekezdés szerint kell elvégezni a kötegelést. A kötegre jelötenként külön-külön rá kell írni az érvényes szavazatok számát.

(7) Ha a két legtöbb szavazatot szerzett jelölt által elért szavazatok számának különbsége az összes jelöltre leadott érvényes szavazatok egy százalékát nem haladja meg, vagy szavazataik között a különbség kisebb, mint az érvénytelen szavazatok száma, akkor a szavazatszámoló bizottság köteles az érvényes és érvénytelen szavazatokat ismételtlen megszámlálni. Az ismételt számlálást addig kell folytatni, amíg annak eredménye valamely megelőző számlálás eredményével azonos nem lesz. A jegyzőkönyvben ezt az eredményt, valamint az ismételt számlálás tényét rögzíteni kell.

Az eredmény megállapítása

73. § (1) A szavazatszámoló bizottság a szavazatok megszámlálását követően megállapítja a választás szavazóköri eredményét.

(2) Az illetékes választási bizottság a szavazatszámoló bizottságok jegyzőkönyvei alapján legkésőbb a szavazást követő napon összesíti a szavazatokat és megállapítja a választási eredményt.

Jegyzőkönyv

74. § (1) A szavazatok összeszámlálásáról és a szavazóköri, valamint a választási eredmény megállapításáról jegyzőkönyvet kell készíteni. Jegyzőkönyv ceruzával nem készíthető.

(2) A jegyzőkönyveket három példányban kell kiállítani, melyeket a választási bizottság jelen levő tagjai aláírnak.

(3) A jegyzőkönyv egy-egy másolati példányát az illetékes választási bizottság - kérésükre - átadja a jelöltek jelen levő képviselőinek. Sokszorosítás után a választási bizottság elnöke a másolatot bélyegzőlenomattal és aláírásával hitelesíti.

75. § (1) A szavazatszámoló bizottság a jegyzőkönyveket, választási iratokat, nyomtatványokat és szavazólapokat - az urnával együtt - haladéktalanul a helyi választási irodához szállítja.

(2) A jegyzőkönyvek egy példánya az illetékes választási irodában a szavazást követő három napon belül megtekinthető.

(3) A szavazólapokat a polgármesteri hivatalban az illetékes választási bizottság tagjainak jelenlétében kell elhelyezni, és 90 napig meg kell őrizni úgy, hogy illetéktelen személyek részére ne váljék hozzáférhetővé. A választás eredményével összefüggő kifogás esetén az érintett szavazólapokat az ügy jogerős lezárásáig kell megőrizni. 90 nap után a választási iratokat - a jegyzőkönyvek kivételével - meg kell semmisíteni.

(4) A jegyzőkönyvek első példányát 90 nap elteltével az illetékes levéltárnak át kell adni.

Adatlap

76. § (1) A szavazatszámoló bizottság jegyzőkönyvvezetője a szavazatok első összeszámlálásának eredményéről haladéktalanul adatlapot állít ki, amelynek adattartalmát soron kívül a helyi választási irodán, az országgyűlési egyéni választókerületi választási irodán és a területi választási irodán keresztül az Országos Választási Irodához továbbítja.

(2) A választási irodák a választás nem hiteles eredményét tartalmazó tájékoztató adatokat nyilvánosságra hozzák.

X. FEJEZET

JOGORVOSLATOK

A jogorvoslatok általános szabályai

77. § (1) A választási törvények megsértésére hivatkozva a jelölt, a jelölő szervezet és az érintett választópolgár, illetőleg jogi személy panaszt nyújthat be.

(2) A választási bizottság panaszt elbíráló és egyéb döntése ellen kifogást lehet benyújtani.

(3) A panaszt és a szavazatszámoló bizottság döntése elleni kifogást az annak elbírálására jogosult választási bizottsághoz kell benyújtani. Az egyéb kifogást a sérelmezett döntést hozó választási bizottsághoz kell benyújtani, amely azt az iratokkal együtt legkésőbb a beérkezését követő napon felterjeszti az elbírálására jogosult választási bizottsághoz, illetőleg bírósághoz.

78. § (1) A panaszt és a kifogást (a továbbiakban együtt: kifogás) úgy kell benyújtani, hogy az legkésőbb a sérelmezett tevékenységtől, illetőleg döntés meghozatalától számított három napon belül megérkezzen. A kifogást elbíráló választási bizottság, illetve bíróság a benyújtott kifogásról a beérkezésétől számított három napon belül dönt.

(2) A kifogásnak tartalmaznia kell a törvénytértés bizonyítékainak megjelölését és a kifogás benyújtójának értesítési címét. A hiányosan benyújtott kifogást érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítani.

(3) A választási bizottság a kifogás előterjesztőjét meghallgathatja. Ebben az esetben az ellenérdekű fél számára is lehetővé kell tenni a személyes nyilatkozattételt.

(4) A bíróság a kifogásról nemperes eljárásban, három hivatásos bíróból álló tanácsban határoz. A bírósági eljárásban a jogi képviselőt kötelező. A bíróság a kifogással megtámadott határozatot hozó választási bizottság képviselőjét, illetőleg a kifogás előterjesztőjét meghallgathatja.

79. § (1) Ha a választási bizottság, illetőleg a bíróság a kifogásnak helyt ad

a) megváltoztatja a törvénytértő döntést, vagy

b) megsemmisíti a törvényt sértő döntést, és a választási eljárást vagy annak egy részét megismételteti.

(2) A választási bizottság és a bíróság határozatát - annak meghozatala napján - az érintettekkel és az illetékes választási bizottsággal közölni kell. A bíróság döntése ellen további jogorvoslatnak helye nincs.

80. § (1) A szavazatszámlláló bizottság hatáskörébe tartozó döntések [30. § (2) bek. *a)* és *b)* pont] ellen benyújtott kifogásról az illetékes helyi, illetve területi választási bizottság dönt. A választási bizottság döntése elleni kifogásról a fővárosi, megyei bíróság dönt.

(2) A helyi választási bizottságnak az (1) bekezdés körébe nem tartozó döntése - beleértve a 31. § (2) bekezdés *l)* pontja alapján hozott döntést is - ellen benyújtott kifogásról az illetékes területi választási bizottság dönt. A területi választási bizottság döntése elleni kifogásról a fővárosi, megyei bíróság dönt.

(3) A területi választási bizottságnak az (1)-(2) bekezdés körébe nem tartozó döntése ellen benyújtott kifogásról az Országos Választási Bizottság dönt.

(4) Az Országos Választási Bizottság döntése elleni kifogásról a Legfelsőbb Bíróság dönt.

81. § A jogorvoslat általános szabályait a névjegyzék összeállításával kapcsolatos, valamint a választási bizottság eredményt megállapító döntése elleni jogorvoslati eljárásokban a 82-85. §-ban foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

A névjegyzék összeállításával kapcsolatos jogorvoslat

82. § (1) A névjegyzékből való kihagyás vagy a névjegyzékbe való felvétel miatt a névjegyzék közzemlére tételének időtartama alatt lehet kifogást benyújtani. Az a polgár, akit a névjegyzékből a 16. § (4) vagy (5) bekezdése szerint töröltek, az erről szóló értesítés kézhezvételét követő három napon belül nyújthat be kifogást.

(2) A kifogást a helyi választási iroda vezetőjéhez kell benyújtani, aki a kifogásról három napon belül dönt. A kifogás elutasítását a választópolgár annak közlésétől számított három napon belül kifogással támadhatja meg az illetékes helyi bíróságnál, Budapesten a Pesti Központi Kerületi Bíróságnál. A bíróság egyesbíróként jár el.

(3) Ha a bíróság a kifogást alaposnak tartja, elrendeli a névjegyzék módosítását, ellenkező esetben a kifogást elutasítja.

83. § A helyi választási iroda vezetőjének döntését és a bíróság határozatát az érintettel és azzal, aki a kifogást benyújtotta, a bíróság határozatát a helyi választási iroda vezetőjével is közölni kell.

A választási bizottság eredményt megállapító döntése elleni jogorvoslat

84. § A szavazatszámlláló bizottság szavazóköri eredményt megállapító döntése [73. § (1) bek.] ellen csak a választási bizottságnak a választási eredményt megállapító döntése elleni kifogással együtt van helye.

85. § (1) A választási bizottságnak a választási eredményt megállapító döntése [73. § (2) bek.] ellen

a) a szavazatszámlláló bizottság szavazóköri eredményt megállapító döntésének törvényt sértő voltára, vagy

b) a szavazóköri eredmények összesítésére és a választási eredmény megállapítására vonatkozó szabályok megsértésére

hivatkozással lehet kifogást benyújtani úgy, hogy az legkésőbb a választási bizottság döntését követő napon a sérelmezett döntést hozó választási bizottsághoz megérkezzen.

(2) A kifogás elbírálására jogosult választási bizottság a kifogásról legkésőbb a beérkezését követő napon dönt. A választási bizottság döntése elleni kifogást úgy kell benyújtani, hogy az legkésőbb a választási bizottság döntését követő napon a sérelmezett döntést hozó választási bizottsághoz megérkezzen. A bíróság a kifogásról legkésőbb a beérkezését követő napon dönt.

MÁSODIK RÉSZ

KÜLÖNLEGES RENDELKEZÉSEK

XI. FEJEZET

AZ ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐK VÁLASZTÁSA

86. § Az I-X. fejezet rendelkezéseit az országgyűlési képviselők választásán a jelen fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

A választási eljárás nyilvánossága

87. § (1) A választás második fordulójáról az illetékes választási bizottság a választópolgárokat közlemény, illetőleg hirdetmény útján tájékoztatja.

(2) A választások eredményét az Országos Választási Bizottság a sajtó útján nyilvánosságra hozza.

(3) Az országosan összesített végleges választási eredményt az Országos Választási Bizottság a Magyar Közlönyben közzéteszi.

Választókerületek, szavazókörök

88. § A választókerületek kialakításának elvei:

- a) az egyéni választókerület a főváros, megye területén belül van,
- b) a települési önkormányzat egész területe az egyéni választókerületen belül van; a fővárosban az egyéni választókerület két vagy több fővárosi kerületi önkormányzat területére is kiterjedhet; a fővárosi kerület és a megyei jogú város két vagy több egyéni választókerületre is osztható,
- c) az egyéni választókerület székhelye - lehetőség szerint - városban van,
- d) a város és vonzáskörzete egy választókerületet is alkothat,
- e) a területi választókerület a főváros, illetőleg a megye területével azonos.

A választójogosultság nyilvántartása

89. § (1) Az a választópolgár, aki a szavazás napján lakcímétől távol van, a lakcíme szerint illetékes helyi választási iroda vezetőjétől kért igazolással azon település helyi választási irodájának vezetőjétől - vagy a szavazás napján szavazatszámoló bizottságától - kérheti a névjegyzékbe való felvételét, ahol a szavazás napján tartózkodik. Az igazolás alapján a választópolgár azon a településen szavazhat, ahol tartózkodik.

(2) Az igazolás kiadásakor a lakcím szerint illetékes helyi választási iroda vezetője a választópolgárt egyidejűleg törli a névjegyzékből. Az igazolásban - a választópolgár nyilatkozata alapján - meg kell jelölni a települést, ahol a választópolgár szavazni kíván, és azt a névjegyzéken fel kell tüntetni. Az igazolás átvételét a választópolgár, illetőleg e célra szóló meghatalmazás alapján az általa megbízott személy az aláírásával elismeri.

(3) Az igazolás, valamint a személyazonosság és lakcím igazolására alkalmas igazolvány alapján a tartózkodási hely szerint illetékes helyi választási iroda vezetője vagy a szavazatszámoló bizottság a választópolgárt külön nyilvántartásba veszi. Az igazolást és a külön nyilvántartást a választási iratok között meg kell őrizni.

(4) Igazolást legkésőbb az első fordulót megelőző második napon lehet kiadni. Igazolást személyesen vagy meghatalmazott útján lehet kérni. Az igazolás ajánlott levélben is kérhető, feltéve, hogy az az illetékes helyi választási irodához legkésőbb az első fordulót megelőző 5. napon megérkezik. A levélben meg kell jelölni a települést, ahol a választópolgár szavazni kíván. A levélben kért igazolást a választópolgár számára az általa megjelölt címre tértivevényel kell megküldeni.

(5) Az igazolás kiadásához az igazolást kérő a nevét, személyi azonosítóját, lakcímét, annak a településnek a nevét, ahol a szavazás napján tartózkodik, továbbá azt köteles közölni, hogy az igazolást az első, a második vagy mindkét fordulóra kéri.

Választási szervek

90. § (1) Az országgyűlési képviselők választásán az alábbi választási bizottságok működnek:

- a) szavazatszámoló bizottság,
- b) az egy szavazókörrel rendelkező településeken a szavazatszámoló bizottság feladatait ellátó helyi választási bizottság,
- c) országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottság,
- d) területi választási bizottság,

e) Országos Választási Bizottság.

(2) Az országgyűlési képviselők választásán az alábbi választási irodák működnek:

a) helyi választási iroda,

b) egyéni választókerületi választási iroda,

c) területi választási iroda,

d) Országos Választási Iroda.

Választási kampány

91. § (1) Minden jelölő szervezet, amely a választásokon jelöltet állít, a jelöltállítással arányos központi költségvetési támogatásra jogosult. A független jelöltek a jelölő szervezetek jelöltjeivel azonos mértékű költségvetési támogatásban részesülnek. A költségvetési támogatásra országosan fordítható pénzeszköz összegét az Országgyűlés állapítja meg.

(2) Az egy jelöltre jutó támogatás meghatározásánál az egyéni választókerületi jelöltek számát, területi listán pártonként a jelöltek, de legfeljebb a megszerezhető mandátumszámmal azonos számú jelöltek számát, valamint az országos listákon ténylegesen, de pártonként legfeljebb 58 jelölt számát kell alapul venni. Az egyéni választókerületben és listán, illetőleg területi és országos listán is jelölt személyt a jelölések számának megfelelően kell figyelembe venni.

(3) A választásra fordítható költségvetési támogatás kiutalását a jelölő szervezetek részére egy összegben, a független jelöltek részére személyenként - az Országos Választási Bizottság döntése alapján az azt követő 5 napon belül - a Pénzügyminisztérium vagy az általa kijelölt pénzügyintézet végzi.

(4) Az (1) bekezdés szerinti költségvetési támogatás kizárólag dologi költségek fedezésére szolgál. A támogatás felhasználásáról a jelölő szervezeteknek és a független jelölteknek a választást követő 30 napon belül el kell számolniuk a kifizető helyen.

92. § (1) A független jelöltek, illetőleg a jelölő szervezetek a választásra a 91. §-ban foglalt költségvetési támogatáson felül jelöntenként legfeljebb egymillió forintot fordíthatnak. A figyelembe vehető jelöltek számát a 91. § (2) bekezdése szerint kell megállapítani.

(2) Minden jelölő szervezetnek és független jelöltnek a választás második fordulóját követő 60 napon belül a Magyar Közlönyben nyilvánosságra kell hoznia a választásra fordított állami és más pénzeszközök, anyagi támogatások összegét, forrását és felhasználásának módját.

(3) A választásra fordított állami és más pénzeszközök felhasználását az Állami Számvevőszék a választás második fordulóját követő egy éven belül az országgyűlési képviselőhöz jutott jelölő szervezetek és független jelöltek tekintetében hivatalból, egyéb jelölő szervezetek és független jelöltek tekintetében más jelölt, jelölő szervezet kérelmére ellenőrzi. Az ellenőrzés iránti kérelmet a választás második fordulóját követő 3 hónapon belül lehet benyújtani. A kérelemhez bizonyítási indítványt kell csatolni.

(4) Az a jelölő szervezet, illetőleg független jelölt, amely, illetőleg aki az (1) bekezdésben foglalt szabályt megsértette, köteles a túllépés értékének kétszeresét 15 napon belül a központi költségvetés részére befizetni, és azt az első választók felkészítésére kell felhasználni. Késedelem esetén a tartozást adók módjára kell behajtani.

93. § (1) Az országos közszolgálati műsorszolgáltatók az országos listát állító jelölő szervezetek, a körzeti közszolgálati műsorszolgáltatók a vételkörzetükben területi listát állító jelölő szervezetek, a helyi közszolgálati műsorszolgáltatók a vételkörzetükben induló egyéni választókerületi jelöltek politikai hirdetéseit a szavazást megelőző 18. naptól legkésőbb a szavazást megelőző 3. napig legalább egyszer ingyenesen közzélik.

(2) A választási kampány utolsó napján az (1) bekezdésben megjelölt műsorszolgáltatók az (1) bekezdésben meghatározottak szerint, ingyenesen közzéteszik a jelölő szervezetek, illetőleg jelöltek által készített politikai hirdetéseket.

Ajánlás

94. § (1) A területi listát és az azon szereplő jelölteket legkésőbb a szavazást megelőző 20. napon, az országos listát és az azon szereplő jelölteket legkésőbb a szavazást megelőző 19. napon kell bejelenteni.

(2) Nem érinti a listaállítási jogát az, ha az egyéni választókerületi jelölt kiesett.

95. § (1) A listák kapcsolását, a kapcsolt listák sorrendjét és a kapcsolt listákon szereplő jelöltek mandátumhoz jutási sorrendjét legkésőbb a szavazást megelőző 18. napon lehet bejelenteni. A listakapcsolásra vonatkozó bejelentést a választási bizottság nyilvánosságra hozza.

(2) A listák sorrendjének kisorsolásakor a kapcsolásban részt vevő listákat együtt kell sorsolni; a kapcsolásban részt vevő listák - az (1) bekezdés szerint bejelentett sorrendnek megfelelően - egymás utáni sorszámot kapnak.

(3) A közös jelöltek és a közös területi listák töredékszavazatainak megosztását legkésőbb a szavazást megelőző 18. napon lehet bejelenteni. A bejelentést a választási bizottság nyilvánosságra hozza.

(4) A közös lista állításával egyidejűleg be kell jelenteni, hogy az egyes jelölteket melyik jelölő szervezet állította.

Szavazás

96. § (1) Külön szavazólap szolgál az egyéni választókerületi jelöltre és külön szavazólap a területi listára történő szavazáshoz.

(2) Az egyéni választókerület szavazólapja ábécé sorrendben tartalmazza a jelöltek hivatalosan használt családi és utónevét, az 52. § (3) bekezdése szerinti megkülönböztető jelzést, valamint a jelölő szervezetek nevét, illetőleg a független jelölés tényét.

(3) A területi listás szavazólap a választási bizottság által kisorsolt sorrendben tartalmazza a jelölő szervezetek nevét. A szavazólapon - a jelölő szervezet által bejelentett sorrendben - fel kell tüntetni a listán induló jelöltek közül az első öt jelölt nevét, valamint az esetleges listakapcsolás tényét.

(4) Valamennyi szavazólapon a jelölő szervezet neve mellett a jelölő szervezet kérésére fel kell tüntetni annak rövidítését, jelképének, illetőleg jelvényének fekete-fehér színű lenyomatát.

(5) Közös jelölt, illetőleg közös lista állítása esetén valamennyi jelölő szervezet nevét fel kell tüntetni a szavazólapon.

A szavazatok összesítése

97. § A szavazatszámolásra és a jegyzőkönyvek elkészítésére vonatkozó szabályokat az egyéni választókerületi és a területi listás szavazólapok tekintetében külön-külön kell alkalmazni.

98. § (1) A szavazóköri jegyzőkönyveket az országgyűlési egyéni választókerületi, illetőleg a területi választási bizottsághoz kell továbbítani.

(2) Az országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottság a szavazatszámoló bizottságok jegyzőkönyvei alapján összesíti a szavazatokat, és megállapítja a választás választókerületi eredményét, amelyet jegyzőkönyvben rögzít. A jegyzőkönyvet az Országos Választási Bizottsághoz kell továbbítani.

(3) Az Országos Választási Bizottság a területi választási bizottságok jegyzőkönyvei alapján, azok beérkezését követően megállapítja a százalékos határt és azt, hogy mely területi listák juthatnak mandátumhoz; erről haladéktalanul értesíti a területi választási bizottságokat, amelyek megállapítják a területi választókerületi választás eredményét, amelyet jegyzőkönyvben rögzítenek.

(4) Az Országos Választási Bizottság az egyéni választókerületi és a területi választási bizottságok jegyzőkönyvei alapján, azok beérkezését követően összesíti az egyéni választókerületi jelöltekre és a listákra leadott töredékszavazatokat, és megállapítja, hogy ezek alapján az országos listák jelöltjei közül kik jutottak mandátumhoz.

Jogorvoslat

99. § (1) A szavazatszámoló bizottság hatáskörébe tartozó döntések [30. § (2) bek. *a)* és *b)* pont] - beleértve a helyi választási bizottságnak a 31. § (2) bekezdésének *l)* pontja alapján hozott döntését is - ellen benyújtott kifogásról az illetékes egyéni választókerületi, illetőleg területi választási bizottság dönt. A választási bizottság döntése elleni kifogásról a fővárosi, megyei bíróság dönt.

(2) Az egyéni választókerületi választási bizottságnak az (1) bekezdés körébe nem tartozó döntése ellen benyújtott kifogásról az illetékes területi választási bizottság dönt. A területi választási bizottság döntése elleni kifogásról a fővárosi, megyei bíróság dönt.

XI/A. Fejezet

AZ EURÓPAI PARLAMENT TAGJAINAK VÁLASZTÁSA

99/A. § Az I-X. fejezet, valamint a 89. § és a 93. § rendelkezéseit az Európai Parlament tagjainak választásán a jelen fejezetben foglalt eltérésekkel kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy az országos közszolgálati műsorszolgáltatóknak a listát állító jelölő szervezetek politikai hirdetéseit legalább háromszor kell ingyenesen közölniük.

A választás kitűzése

99/B. § A választást az Európai Közösség által meghatározott időtartamon belüli napra kell kitűzni.

A választási eljárás nyilvánossága

99/C. § (1) A választás eredményét az Országos Választási Bizottság a sajtó útján nyilvánosságra hozza. A választás nem hiteles eredményét tartalmazó tájékoztató adatokat, valamint a választási eredményt csak azt követően lehet közzétenni, hogy a szavazás az Európai Unió valamennyi tagállamában befejeződött.

(2) Az országosan összesített végleges választási eredményt az Országos Választási Bizottság a Magyar Közlönyben közzéteszi.

A VÁLASZTÓJOGOSULTSÁG NYILVÁNTARTÁSA

A névjegyzék összeállításának különös szabályai

99/D. § (1) Az Országos Választási Iroda a választás évének március 1. napjáig levélben tájékoztatja az Európai Unió más tagállamainak magyarországi lakóhellyel rendelkező állampolgárait választójoguk gyakorlásának feltételeiről és módjáról, egyúttal - az Európai Unió más tagállamainak korábban névjegyzékbe vett és onnan nem törölt állampolgárainak adatait tartalmazó, a 99/E. § (3) bekezdésében foglalt nyilvántartásban szereplő polgárok kivételével - megküldi részükre a névjegyzékbe vételhez szükséges nyomtatványt.

(2) Az Európai Unió más tagállamának az az állampolgára, aki a 99/E. § (3) bekezdésében foglalt nyilvántartásban nem szerepel, a választás évének április 30. napjáig kérheti a lakóhelye szerinti helyi választási iroda vezetőjétől a névjegyzékbe vételét. A kérelemnek tartalmaznia kell

- a) a kérelmező családi és utónevét,
- b) a kérelmező személyi azonosítóját,
- c) a kérelmező születési helyét,
- d) a kérelmező magyarországi lakóhelyét, és a személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolványának okmányazonosítóját,
- e) a kérelmező állampolgárságát,
- f) a kérelmező nyilatkozatát, hogy szavazati jogát csak a Magyar Köztársaságban gyakorolja, továbbá
- g) azt a települést, szavazókört vagy választókerületet, amelynek névjegyzékében a kérelmező az állampolgársága szerinti államban legutoljára szerepelt.

(3) A helyi választási iroda vezetője - a (2) bekezdésben foglaltaknak megfelelő kérelem alapján - május 4-ig felveszi a kérelmezőt a névjegyzékbe, ha a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartásában nem szerepel.

(4) A helyi választási iroda vezetője a kérelmezőt a névjegyzékbe vételéről, illetőleg a névjegyzékbe vétel elutasításáról a határozat megküldésével haladéktalanul értesíti.

(5) A helyi választási iroda vezetője a választás évének május 10. napjáig továbbítja a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás központi hivatala részére az Európai Unió más tagállamai (3) bekezdés szerint névjegyzékbe vett állampolgárainak következő adatait:

- a) a kérelmező családi és utónevét,
- b) a kérelmező személyi azonosítóját,
- c) a kérelmező születési helyét,
- d) a kérelmező magyarországi lakóhelyét,
- e) a kérelmező állampolgárságát,
- f) azt a települést, szavazókört vagy választókerületet, amelynek névjegyzékében a kérelmező az állampolgársága szerinti államban legutoljára szerepelt.

99/E. § (1) A személyiadat- és lakcímnnyilvántartás központi hivatala vezeti az Európai Unió más tagállamai névjegyzékbe vett állampolgárainak nyilvántartását. A nyilvántartásba a 99/D. § szerint névjegyzékbe vett választópolgárokat kell felvenni.

(2) Az Európai Unió más tagállamai névjegyzékbe vett állampolgárainak nyilvántartása a választópolgárok 99/D. § (5) bekezdése szerinti adatait tartalmazza.

(3) Az Európai Unió más tagállamai névjegyzékbe vett állampolgárainak nyilvántartását a szavazás napján le kell zárni. A következő európai parlamenti választások évének februárjában a nyilvántartást a személyiadat- és lakcímnnyilvántartásból, valamint a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartásából átvett adatokkal naprakésszé kell tenni. Törölni kell a nyilvántartásból azt, akinek választójoga megszűnt, továbbá aki írásban kérte a nyilvántartásból való törlését.

(4) A személyiadat- és lakcímnnyilvántartás központi hivatala az Európai Unió más tagállamai névjegyzékbe vett állampolgárainak nyilvántartásából az európai parlamenti választások kitűzését követő 3 napon belül adatszolgáltatást teljesít a választópolgár lakóhelye szerint illetékes helyi választási iroda vezetője részére, aki a nyilvántartásban szereplő választópolgárokat a névjegyzék összeállításakor felveszi a névjegyzékbe.

99/F. § Az Országos Választási Iroda a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás központi hivatalának adatszolgáltatása alapján május 20-ig értesíti az Európai Unió tagállamainak az európai parlamenti választás során ezen adatok fogadására illetékes központi szerveit azokról az állampolgárokról, akik az Európai Unió más tagállamai névjegyzékbe vett állampolgárainak a 99/E. § szerinti nyilvántartásában szerepelnek. Az értesítés az érintett következő adatait tartalmazza:

- a) családi és utónév,
- b) nem,
- c) születési hely és idő,
- d) állampolgárság,
- e) az a település, szavazókör vagy választókerület, amelynek névjegyzékében az érintett az állampolgársága szerinti államban legutoljára szerepelt.

99/G. § (1) Az európai parlamenti választáson az Európai Unió más tagállamában névjegyzékbe vett magyar állampolgárokról kapott értesítés alapján az érintett választópolgárokat a választójogukat külföldön gyakorló választópolgárok nyilvántartásába fel kell venni. Ezt a nyilvántartást a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartásának kezelésére megállapított rendelkezéseknek megfelelő módon, attól elkülönítetten, a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás központi hivatala kezeli. A választójogukat külföldön gyakorló választópolgárok nyilvántartásában szereplő választópolgárokat a helyi választási iroda vezetője a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás központi hivatalától folyamatosan kapott adatszolgáltatás alapján

- a) nem veszi fel a névjegyzékbe, illetőleg
- b) törli a névjegyzékből, és erről magyarországi lakcímén haladéktalanul értesíti.

(2) A helyi választási iroda vezetője az Országos Választási Irodától kapott értesítés alapján az Európai Unió más tagállamának azon állampolgárát, aki az Európai Unió más tagállamában jelezte, hogy ott kíván szavazni, törli a névjegyzékből és erről magyarországi lakcímén haladéktalanul értesíti.

99/H. § A személyiadat- és lakcímnnyilvántartás központi hivatala az Európai Unió tagállamainak az európai parlamenti választás során az adatkezelésre jogosult, illetékes szervei kérésére haladéktalanul adatot szolgáltat a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartásából az európai parlamenti választáson az érintett tagállamban névjegyzékbe vételüket kérő magyar állampolgárok választójogáról.

A külképviseleti névjegyzék

99/I. § (1) A külképviseleti névjegyzékbe való felvételét a lakóhelye szerinti névjegyzékben szereplő választópolgár személyesen vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt meghatalmazással rendelkező meghatalmazott útján kérheti a lakcíme szerint illetékes helyi választási iroda vezetőjétől a szavazást megelőző 30. napig. A külképviseleti névjegyzékbe való felvétel ajánlott levélben is kérhető úgy, hogy az legkésőbb a szavazást megelőző 30. napig megérkezzen a helyi választási irodába.

- (2) A külképviseleti névjegyzékbe való felvételre irányuló kérelemnek tartalmaznia kell a kérelmező:
- a) családi és utónevét,
 - b) személyi azonosítóját,
 - c) születési helyét és idejét,
 - d) anyja nevét,

- e) magyarországi lakóhelyét,*
 - f) a személyi azonosítót és a lakcímet igazoló hatósági igazolványának okmányazonosítóját, továbbá*
 - g) annak az országnak vagy településnek a megjelölését, ahol külképviselet működik és a kérelmező a választójogát gyakorolni kívánja, valamint*
 - h) a kérelmező külföldi értesítési címét, ha a helyi választási iroda vezetőjének döntéséről szóló értesítés kézbesítését nem a magyarországi lakcímeire kéri.*
- 99/J. § (1) A kérelem alapján a helyi választási iroda vezetője a választópolgárt haladéktalanul felveszi a külképviseleti névjegyzékbe, egyidejűleg törli a lakóhely szerinti névjegyzékből. A helyi választási iroda vezetője a kérelmezőt a külképviseleti névjegyzékbe vételéről, illetőleg a külképviseleti névjegyzékbe vétel elutasításáról haladéktalanul értesíti.
- (2) A külképviseleti névjegyzék a választópolgárok 99/I. § (2) bekezdés *a)-e)* pontja szerinti adatait, valamint a külképviselet megjelölését tartalmazza.
- (3) A helyi választási iroda vezetője a külképviseleti névjegyzék adatait a szavazást megelőző 21. napig megküldi az Országos Választási Irodának, amely azokat összesíti.
- (4) A helyi választási iroda vezetője a külképviseleteken működő szavazatszámoló bizottságok 99/K. § (9) bekezdése szerint pótlólag külképviseleti névjegyzékbe vett tagjairól és póttagjairól a szavazást megelőző 9. napig értesíti az Országos Választási Irodát, amely a külképviseleti névjegyzékek adatait azokkal kiegészíti.
- (5) Az Országos Választási Iroda a külképviseleti névjegyzékeket külképviseletenkénti bontásban kinyomtatja, majd hitelesíti. A külképviseleten működő szavazatszámoló bizottság és a külképviseleti választási iroda a külképviseleti névjegyzéket nem módosíthatja.
- (6) A külképviseleti névjegyzéket, a szavazólapokat és az egyéb választási iratokat a külképviseleten működő szavazatszámoló bizottság elnöke személyesen juttatja el a külképviseletre.

Választási szervek

- 99/K. § (1) Az európai parlamenti képviselők választásán a következő választási bizottságok működnek:
- a) szavazatszámoló bizottság,*
 - b) a külképviseleteken működő szavazatszámoló bizottság,*
 - c) az egy szavazókörrrel rendelkező településeken a szavazatszámoló bizottság feladatait ellátó helyi választási bizottság,*
 - d) területi választási bizottság,*
 - e) Országos Választási Bizottság.*
- (2) Az európai parlamenti képviselők választásán a következő választási irodák működnek:
- a) helyi választási iroda,*
 - b) külképviseleti választási iroda,*
 - c) országgyűlési egyéni választókerületi választási iroda,*
 - d) területi választási iroda,*
 - e) Országos Választási Iroda.*
- (3) Az európai parlamenti képviselők választásán a külképviseleteken szavazatszámoló bizottság és külképviseleti választási iroda működik. A külképviseleten működő szavazatszámoló bizottság a 30. § (2) bekezdésében foglalt feladatokat látja el. Nem működik szavazatszámoló bizottság azon a külképviseleten, amelynek névjegyzékébe a 99/J. § (3) bekezdésében foglalt összesített külképviseleti névjegyzékek adatai szerint egyetlen választópolgárt sem vettek fel.
- (4) A külképviseleten működő szavazatszámoló bizottság legalább három tagból áll. A külképviseleten működő minden szavazatszámoló bizottság mellett egy póttag van.
- (5) Az Országos Választási Bizottság a külképviseleteken működő szavazatszámoló bizottságok tagjaira és póttagjaira a szavazást megelőző 25. napig tesz javaslatot az Országgyűlésnek. Az Országos Választási Bizottság a következők alapján alakítja ki javaslatát:
- a) a jelölő szervezetek a lista bejelentésével egyidejűleg nyújthatják be az Országos Választási Bizottsághoz a külképviseleten működő szavazatszámoló bizottságok tagjainak és póttagjainak javasolt személyek listáját, minden külképviseletre egy fő megjelölésével,*
 - b) az Országos Választási Bizottság a szavazatszámoló bizottságok tagjainak és póttagjainak javasolt személyek választójogát ellenőrzi,*
 - c) amennyiben a jelölő szervezetek száma vagy a jelölő szervezetek által a külképviseletre javasolt személyek száma kevesebb mint négy, az Országos Választási Bizottság a hiányzó helyre vagy helyekre az*

országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottságok és a több szavazókörral rendelkező települések helyi választási bizottságainak - a megelőző országgyűlési, illetőleg önkormányzati választásokra megválasztott, a szavazást megelőző 30. napig írásban jelentkező - tagjai és póttagjai közül további személyeket javasol,

d) az Országos Választási Bizottság a jelöltek közül a szavazatszámoló bizottságok külképviselőtenként három tagjára és egy póttagjára vonatkozó javaslatát sorsolással alakítja ki,

e) az Országos Választási Bizottság szavazatszámoló bizottságonként újabb sorsolással állapítja meg, hogy a kisorsolt négy tag közül ki működik a bizottság póttagjaként.

(6) A külképviselőten működő szavazatszámoló bizottságok három tagját és a póttagokat az Országgyűlés a szavazást megelőző 20. napig választja meg. Az Országos Választási Bizottság javaslatához módosító javaslat nem nyújtható be, a javaslatról az Országgyűlés egy szavazással dönt.

(7) A külképviselőten működő szavazatszámoló bizottság megbízott tagjait az Országos Választási Bizottság elnökénél kell bejelenteni a szavazást megelőző 23. napig.

(8) A külképviselőten működő szavazatszámoló bizottság tagjai az Országos Választási Bizottság elnöke vagy a külképviselő vezetője előtt tesznek esküt.

(9) A külképviselőten működő szavazatszámoló bizottságok tagjai és póttagjai a szavazást megelőző 15. napig pótlólag kérhetik felvételüket a külképviselői névjegyzékbe a helyi választási iroda vezetőjétől.

(10) A külképviselőten működő szavazatszámoló bizottság választott tagjainak és póttagjainak utazásáról és szállásáról az Országos Választási Iroda és a külképviselő gondoskodik, az utazás feltételeinek megteremtése (érvényes útiokmány, vízum, szükség esetén védőoltás beszerzése) azonban a bizottság tagjának kötelessége.

(11) A 27. § (4) bekezdését a külképviselőten működő szavazatszámoló bizottságokra nem kell alkalmazni.

(12) A külképviselőten működő szavazatszámoló bizottság határozatképes, ha legalább három tagja jelen van.

(13) A póttag a szavazatszámoló bizottság tevékenységében (így különösen a szavazás lebonyolításában, a szavazatszámolásban és az eredmény megállapításában) nem vehet részt. Ha a szavazatszámoló bizottság tagjainak száma három alá csökken, a póttag a bizottság kiesett választott tagjának helyébe lép.

Ajánlás

99/L. § (1) A lista ajánlására a VII. fejezet jelöltajánlásra vonatkozó rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

(2) A listát és az azon szereplő jelölteket legkésőbb a szavazást megelőző 30. napon az ajánlószervények átadásával kell bejelenteni az Országos Választási Bizottságnál.

(3) Az Európai Unió más tagállamának állampolgára jelöltként történő bejelentésének tartalmaznia kell:

a) a jelölt családi és utónevét,

b) a jelölt személyi azonosítóját,

c) a jelölt magyarországi lakóhelyét, továbbá a személyi azonosítót és a lakcímet igazoló hatósági igazolványának okmányazonosítóját,

d) a jelölt állampolgárságát,

e) azt a települést, szavazókört vagy választókerületet, amelynek névjegyzékében az állampolgársága szerinti államban legutoljára szerepelt,

f) a jelölt nyilatkozatát, hogy csak a Magyar Köztársaságban indul jelöltként,

g) a jelölt nyilatkozatát, hogy választójoga van, a jelölést elfogadja és nincs olyan tisztsége, amely összeférhetetlen a képviselői megbízatással, illetőleg megválasztása esetén arról lemond.

(4) Az Európai Unió más tagállama állampolgárának jelöltként történő bejelentéséhez csatolni kell a jelölt állampolgársága szerinti tagállam illetékes hatósága által kiállított igazolást arról, hogy a jelölt az állampolgársága szerinti tagállamban nem áll olyan rendelkezés hatálya alatt, amely szerint nem választható, illetőleg hogy ilyen kizáró okról az illetékes hatóságnak nincs tudomása.

(5) Az Országos Választási Iroda a (3) bekezdés *a)*, *d)* és *e)* pontja szerinti adatok megküldésével tájékoztatja az Európai Unió tagállamainak illetékes szerveit azokról az állampolgáraikról, akiket az Országos Választási Bizottság jelöltként nyilvántartásba vett.

(6) Az Országos Választási Bizottság elutasítja annak a jelöltnek a nyilvántartásba vételét, illetőleg törli a jelöltek közül azt, akit az Európai Unió más tagállamában jelöltként nyilvántartásba vettek.

Szavazás

99/M. § (1) A szavazólap az Országos Választási Bizottság által kisorsolt sorrendben tartalmazza a jelölő szervezetek nevét.

(2) A szavazólapon a jelölő szervezet nevén kívül a jelölő szervezet kérésére fel kell tüntetni nevének rövidítését, jelképeinek, illetőleg jelvényének fekete-fehér színű lenyomatát.

(3) Közös lista állítása esetén valamennyi jelölő szervezet nevét fel kell tüntetni a szavazólapon, és valamennyi jelölő szervezet kérheti neve rövidítésének, jelképe, illetőleg jelvénye fekete-fehér színű lenyomatának feltüntetését.

(4) A szavazólapon - a jelölő szervezet által bejelentett sorrendben - fel kell tüntetni a listán induló jelöltek közül annyinak a nevét, amennyi a megválasztható képviselők száma.

99/N. § (1) A külképviseleti szavazás akkor lehetséges, ha azt a fogadó állam nem ellenzi. Nem kerül sor szavazásra azon a külképviseleten, amelynek névjegyzékében egyetlen választópolgár sem szerepel.

(2) A külképviseleti névjegyzékbe felvett választópolgár a külképviseleten, vagy ha a külképviselet épülete nem alkalmas a szavazás lebonyolítására, a külképviselet által biztosított egyéb helyiségben szavazhat. A 61. §

(3) bekezdését nem kell alkalmazni. Minden szavazóhelyiségben legalább egy szavazófülkét kell kialakítani és legalább egy urnát kell felállítani.

(3) A külképviseleten a magyarországi szavazás napján, helyi idő szerint 6 és 19 óra között lehet szavazni. Azokon a külképviseleteken, ahol az időeltolódás a közép-európai időhöz képest - 1 óra (greenwichi időzóna), a helyi idő szerinti 6 óra és a közép-európai idő szerinti 19 óra között lehet szavazni. Az amerikai kontinensen létesített külképviseleteken a magyarországi szavazást megelőző napon, helyi idő szerint 6 és 19 óra között lehet szavazni.

(4) Szavazni személyesen lehet. A külképviseleten működő szavazatszámoló bizottság - az útlevél vagy a személyazonosság megállapítására alkalmas, magyar hatóság által kiállított igazolvány alapján - megállapítja a szavazni kívánó polgár személyazonosságát és azt, hogy szerepel-e a külképviseleti névjegyzékben. Vissza kell utasítani azt, aki személyazonosságát a fenti módon nem tudja igazolni, vagy nem szerepel a külképviseleti névjegyzéken.

(5) Ha a külképviseleten a szavazás lezárását megelőző óráig egyetlen választópolgár sem szavaz, az elsőként szavazó választópolgár a szavazatszámoló bizottság tagja is lehet.

(6) A szavazást akkor is le kell zárni, ha a külképviseleti névjegyzéken szereplő valamennyi választópolgár leadta szavazatát.

A szavazatok összesítése

99/O. § (1) A külképviseleti szavazás eredményéről készült jegyzőkönyvet a külképviseleti választási iroda vezetője - elektronikus úton - haladéktalanul továbbítja az Országos Választási Irodához. A jegyzőkönyv elektronikus úton továbbított adatait az adatlapok adataival megegyező módon kell kezelni, a külképviseleti választás eredményéről nem kell külön adatlapot kiállítani.

(2) Az Országos Választási Iroda az (1) bekezdés szerinti adatokat úgy tárolja, hogy csak a szavazás magyarországi lezárását követően válhassanak hozzáférhetővé. A szavazás magyarországi lezárását követően ezeket az adatokat az Országos Választási Iroda mint a választás nem hiteles eredményét tartalmazó tájékoztató adatokat hozza nyilvánosságra.

(3) A külképviseleti szavazás eredményéről készült jegyzőkönyvet és az egyéb választási iratokat - az (5) bekezdésben foglalt jegyzőkönyv kivételével - a külképviseleten működő szavazatszámoló bizottság elnöke haladéktalanul az Országos Választási Bizottsághoz szállítja.

(4) A választás eredményét a szavazatszámoló bizottságok és a külképviseleteken működő szavazatszámoló bizottságok - a (3) bekezdés szerint az Országos Választási Bizottsághoz eljuttatott - jegyzőkönyvei alapján az Országos Választási Bizottság állapítja meg a jegyzőkönyvek beérkezését követően.

(5) A külképviseleti szavazás eredményéről kiállított jegyzőkönyv egy példánya a külképviseleten - a szavazás magyarországi lezárását követően - három napig megtekinthető. Ezt követően a jegyzőkönyvet az Országos Választási Irodához kell továbbítani.

(6) A külképviseleti szavazás választási iratait az Országos Választási Irodában a 75. § (3) bekezdése szerint kell kezelni.

Jogorvoslat

99/P. § (1) A helyi választási iroda vezetőjének a 99/D. § (3) és (4) bekezdése, a 99/G. § (1) bekezdésének *b)* pontja, illetőleg (2) bekezdése és a 99/J. § (1) bekezdése szerinti döntése ellen a határozat kézhezvételét követő 3 napon belül lehet kifogást benyújtani.

(2) A szavazatszámoló bizottság hatáskörébe tartozó döntések [30. § (2) bekezdés *a)* és *b)* pont] - beleértve a helyi választási bizottság a 31. § (2) bekezdésének *l)* pontja alapján hozott döntését is - ellen benyújtott kifogásról az illetékes területi választási bizottság dönt. A területi választási bizottság döntése elleni kifogásról a fővárosi, megyei bíróság dönt.

(3) A külképviseleten működő szavazatszámoló bizottság döntése elleni kifogásról az Országos Választási Bizottság dönt. A kifogást a külképviseleti választási iroda vezetőjéhez kell benyújtani, aki azt faxon vagy elektronikus úton haladéktalanul az Országos Választási Irodához továbbítja. A kifogás közvetlenül az Országos Választási Bizottsághoz is benyújtható.

(4) Az Országos Választási Bizottságnak a 99/L. § (6) bekezdés szerinti döntése ellen a határozat kézhezvételét követő 3 napon belül lehet kifogást benyújtani.

A megüresedett mandátum betöltése

99/Q. § Ha a megválasztott képviselő kiesik, helyére a párt a mandátum megüresedésétől számított 30 napon belül jelentheti be a mandátumot szerző jelöltet az Országos Választási Bizottságnál.

XII. FEJEZET

A HELYI ÖNKORMÁNYZATI KÉPVISELŐK ÉS POLGÁRMESTEREK, VALAMINT A HELYI KISEBBSÉGI ÖNKORMÁNYZATOK TAGJAINAK VÁLASZTÁSA

100. § Az I-X. fejezet rendelkezéseit a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint a helyi kisebbségi önkormányzatok tagjainak választásán (a továbbiakban együtt: önkormányzati választások) a jelen fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

Választókerületek, szavazókörök

101. § Választókerület:

a) a megyei közgyűlés tagjai választásának tekintetében a 10 000 vagy annál kevesebb lakosú települések együttesen, illetőleg a 10 000-nél több lakosú települések együttesen, a megyei jogú városok nélkül,

b) a főpolgármester és a fővárosi közgyűlés tagjai választásának tekintetében a főváros,

c) a polgármester választása, a 10 000 vagy annál kevesebb lakosú település települési önkormányzati képviselőinek választása, valamint a helyi kisebbségi önkormányzati képviselők választása tekintetében a település,

d) a 10 000-nél több lakosú település települési önkormányzati képviselőinek egyéni választókerületi választása tekintetében az e célra kialakított választókerület.

102. § (1) Az egyéni választókerületek sorszámát és területét a helyi választási iroda vezetője a választás évének január 1-jei lakosság száma alapján állapítja meg.

(2) A helyi választási iroda vezetője döntése ellen a döntést követő három napon belül a területi választási iroda vezetőjéhez lehet kifogással fordulni, ha a településen belül az egyéni választókerületeket úgy alakították ki, hogy az egyes választókerületek lakosságának a száma aránytalan. A kifogásról a területi választási iroda vezetője három napon belül dönt. További jogorvoslatnak helye nincs.

A választójogosultság nyilvántartása

103. §

104. § (1) Ha a választópolgár a lakóhelyén túl tartózkodási hellyel is rendelkezik, a lakóhelye szerint illetékes helyi választási iroda vezetőjétől kért igazolással a tartózkodási helye szerint illetékes helyi választási iroda vezetőjétől - vagy a szavazás napján a szavazatszámláló bizottságtól - kérheti a névjegyzékbe való felvételét. Az igazolás alapján a választópolgár a tartózkodási helyén szavazhat.

(2) Az igazolás kiadásakor a lakóhely szerint illetékes helyi választási iroda vezetője a választópolgárt egyidejűleg törli a névjegyzékből. Az igazolásban - a választópolgár nyilatkozata alapján - meg kell jelölni a tartózkodási helyet, ahol a választópolgár szavazni kíván, és azt a névjegyzéken fel kell tüntetni. Az igazolás átvételét a választópolgár, illetőleg e célra szóló meghatalmazás alapján az általa megbízott személy az aláírásával elismeri.

(3) Az igazolás és a személyazonosság igazolására alkalmas igazolvány alapján a tartózkodási hely szerint illetékes helyi választási iroda vezetője vagy a szavazatszámláló bizottság a választópolgárt külön nyilvántartásba veszi. Az igazolást és a külön nyilvántartást a választási iratok között meg kell őrizni.

(4) Igazolást legkésőbb a szavazást megelőző második napon lehet kiadni. Igazolást személyesen vagy meghatalmazott útján lehet kérni. Az igazolás ajánlott levélben is kérhető, feltéve hogy az az illetékes helyi választási irodához legkésőbb a szavazást megelőző 5. napon megérkezik. A levélben meg kell jelölni a tartózkodási helyet, ahol a választópolgár szavazni kíván. A levélben kért igazolást a választópolgár számára az általa megjelölt címre tértivevénnyel kell megküldeni.

(5) Az igazolás kiadásához az igazolást kérő a nevét, személyi azonosítóját és lakcímét köteles közölni.

Választási szervek

105. § (1) Az önkormányzati választásokon az alábbi választási bizottságok működnek:

- a) szavazatszámláló bizottság,
- b) helyi választási bizottság,
- c) területi választási bizottság,
- d) Országos Választási Bizottság.

(2) Az önkormányzati választásokon az alábbi választási irodák működnek:

- a) helyi választási iroda,
- b) országgyűlési egyéni választókerületi választási iroda,
- c) területi választási iroda,
- d) Országos Választási Iroda.

Választási kampány

106. § (1) A helyi közszolgálati műsorszolgáltatók a szavazást megelőző 15. naptól a választást megelőző 3. napig a jelölés, illetve a listaállítás arányában legalább egyszer ingyenesen közlik a jelölő szervezetek, továbbá a polgármesterjelöltek politikai hirdetését. Ez a jogosultság valamennyi független jelöltet együttesen, a jelölésük arányában illeti meg.

(2) A választási kampány utolsó napján az országos közszolgálati műsorszolgáltatók közreadják annak a nyolc jelölő szervezetnek a választási összefoglalóját, amelyek országos összesítésben a legtöbb képviselő- és polgármesterjelöltet állították. A közös jelölteket és listákat a jelölés arányában kell figyelembe venni.

Ajánlás

107. § (1) A megyei lista ajánlására a VII. fejezet jelöltajánlásra vonatkozó rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

(2) A kompenzációs listát, valamint az azon szereplő jelölteket legkésőbb a szavazást megelőző 20. napon, a fővárosi listát, valamint az azon szereplő jelölteket legkésőbb a szavazást megelőző 19. napon kell bejelenteni.

107/A. § Az Európai Unió más tagállama állampolgárának jelöltként történő bejelentéséhez csatolni kell a jelölt nyilatkozatát arról, hogy az állampolgársága szerinti államban nem áll olyan jogszabályi, bírósági vagy más hatósági rendelkezés hatálya alatt, amely szerint nem választható.

108. § Ha a kislistás vagy a vegyes választási rendszerben a jelölt kisebbségi jelöltként indul, e tényt az ajánlószelvényen és a szavazólapon fel kell tüntetni.

109. § (1) A helyi választási bizottság a vegyes választási rendszerben kisebbségenként külön-külön kisebbségi kompenzációs listára vesz valamennyi, az egyéni választókerületben akár független kisebbségi jelöltként, akár kisebbségi jelölő szervezet jelöltjeként indult jelöltet.

(2) A kisebbségi jelölő szervezetek, illetőleg a kisebbségi jelöltek közös kompenzációs listát is indíthatnak, amelyet a választást megelőző 18. napig jelenthetnek be a helyi választási bizottságnál.

(3) Az egyéni választókerületi kisebbségi jelölt írásban közölheti a helyi választási bizottsággal, hogy nem kíván a kisebbségi kompenzációs listán indulni.

Szavazás

110. § (1) Külön-külön szavazólap szolgál

a) a 10 000 vagy annál kevesebb lakosú településen a kislistás, a polgármester-, a helyi kisebbségi önkormányzati és a megyei listás választásra,

b) a 10 000-nél több lakosú településen az egyéni választókerületi, a polgármester-, a helyi kisebbségi önkormányzati és - a megyei jogú város kivételével - a megyei listás választásra,

c) a fővárosban az egyéni választókerületi, a polgármester-, a főpolgármester-, a helyi kisebbségi önkormányzati, valamint a fővárosi listás választásra.

(2) A települési kislistás, az egyéni választókerületi, a helyi kisebbségi önkormányzati és a polgármester-választás szavazólapja ábécé sorrendben tartalmazza a jelöltek hivatalosan használt családi és utónevét, a 52. § (3) bekezdése szerinti megkülönböztető jelzést, valamint a jelölő szervezetek nevét - a jelölő szervezet kérésére annak rövidítését is -, illetőleg a független jelölés tényét. A kisebbséget képviselő jelölt kívánságára a nevét, illetőleg a jelölő szervezet nevét a szavazólapnak a kisebbség anyanyelvén is tartalmaznia kell.

(3) A helyi kisebbségi önkormányzati szavazólap a jelöltek nevét kisebbségenként tartalmazza. Az egyes kisebbségek a választási bizottság által kisorsolt sorrendben szerepelnek a szavazólapon.

(4) A fővárosi és a megyei listás szavazólap a választási bizottság által kisorsolt sorrendben tartalmazza a jelölő szervezetek nevét. A szavazólapon - a jelölő szervezet által bejelentett sorrendben - fel kell tüntetni a listán induló jelöltek közül az első öt jelölt nevét.

(5) A fővárosi és a megyei listás szavazólapon, továbbá a polgármester szavazólapján a jelölő szervezet bíróság által bejegyzett neve mellett a jelölő szervezet kérésére fel kell tüntetni annak rövidítését, jelképének, illetőleg jelvényének fekete-fehér színű lenyomatát.

(6) Közös jelölt és közös lista esetén a szavazólapon valamennyi jelölő szervezet nevét fel kell tüntetni.

111. § A szavazatszámoló bizottság felveszi a névjegyzékbe azt a választópolgárt, aki a 104. § szerinti igazolást átadta.

A szavazatok összesítése

112. § A kislistás és a helyi kisebbségi önkormányzati választás tekintetében az érvényes szavazatokat jelöltenként külön-külön meg kell számolni. Az érvényes és érvénytelen szavazatot egyaránt tartalmazó szavazólapokat külön kell kötegelni. A kötegre jelöltenként külön-külön rá kell írni az érvényes szavazatok számát.

113. § (1) A helyi, illetőleg a területi választási bizottság a szavazatszámoló bizottságok jegyzőkönyvei alapján összesíti a szavazatokat, és megállapítja a választás eredményét.

(2) A települési kislistás és a helyi kisebbségi önkormányzati választás eredményéről összesítő jegyzőkönyv, a vegyes választási rendszer egyéni választókerületi eredményéről választókerületenként külön-külön jegyzőkönyv, listás eredményéről, valamint a fővárosi listás választás eredményéről és a polgármester választásáról külön jegyzőkönyv készül. A megyei közgyűlési tagok választási eredményéről választókerületenként összesítő jegyzőkönyvet kell készíteni.

(3) Csak a polgármester-választás, a főpolgármester-választás, valamint a fővárosi, megyei közgyűlési tagok választásának nem hivatalos eredményéről kell adatlapot kiállítani.

A helyi kisebbségi önkormányzati választás kitűzése

114. § (1) A helyi kisebbségi önkormányzati választást a helyi választási bizottság tűzi ki. A választást legkésőbb 45 nappal a települési önkormányzati választást megelőzően, azzal azonos napra kell kitűzni.

(2) A helyi kisebbségi önkormányzati választás kitűzését írásban lehet kezdeményezni a települési önkormányzati választás kitűzését követő 10 napon belül. A kezdeményezés iratmintáját a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló törvény melléklete tartalmazza.

Időközi választás

115. § (1) Az időközi választást az ok felmerülésétől számított 30 napon belül az illetékes választási bizottság tűzi ki. Időközi választást az önkormányzati általános választást megelőző, valamint az azt követő 6 hónapon belüli időpontra nem lehet kitűzni. Az időközi választásra az általános választás szabályait kell alkalmazni.

(2) Ha a megyei, a kompenzációs vagy a fővárosi listáról megválasztott képviselő kiesik, helyére a jelölő szervezet a megüresedéstől számított 30 napon belül jelentheti be az új jelöltet az illetékes választási bizottsághoz.

(3) Ha a településen csak helyi kisebbségi önkormányzati időközi választásra kerül sor, a szavazóköroket úgy is ki lehet alakítani, hogy egy szavazókörrre a 10. § (1) bekezdésében meghatározottnál több választópolgár jusson. Ha a szavazóköroök száma kevesebb, mint a 23. § (1) bekezdése szerint megválasztott szavazatszámlláló bizottságok száma, a helyi választási iroda vezetője állapítja meg, hogy mely szavazatszámlláló bizottságok működnek az időközi választásokon.

Megismételt választás

115/A. § Ha a választást a választási bizottság vagy a bíróság megismételteti, az illetékes választási bizottság a megismételt választást a megismételtetett választást követő 30 napon belülrre tűzi ki.

XIII. FEJEZET

ORSZÁGOS NÉPSZAVAZÁS

116. § Az I-X. fejezet, valamint a 89. § rendelkezéseit az országos népszavazáson a jelen fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

A népszavazás kezdeményezése

117. § (1) Az Országos Választási Bizottság a jogszabályi feltételeknek megfelelő aláírásgyűjtő ívet, illetőleg kérdést a benyújtástól számított harminc napon belül hitelesíti.

(2) Az Országos Választási Bizottságnak az aláírásgyűjtő ív, illetőleg a konkrét kérdés hitelesítésével kapcsolatos határozatát nyolc napon belül a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

118. § (1) A 130. § (1) bekezdése szerinti jogorvoslati határidő eredménytelen elteltét követő napon, jogorvoslat esetén az Alkotmánybíróság hitelesítő határozatot helybenhagyó döntésének a Magyar Közlönyben való közzététele napján az Országos Választási Iroda vezetője hitelesítési záradékkal látja el az aláírásgyűjtő ív mintapéldányát. Az aláírásgyűjtést a hitelesítési záradékkal ellátott aláírásgyűjtő ív másolatával lehet megkezdeni.

(2) Az aláírásgyűjtésre a 46. § (2) és (4) bekezdése, a 48. §, az 50. § (1) bekezdésének c) pontja és (2) bekezdése, valamint az 54. §, az 59. § és a 60. § rendelkezéseit az e fejezetben foglalt eltérésekkel megfelelően alkalmazni kell.

(3) Valamennyi aláírásgyűjtő ívet a népszavazásra javasolt kérdéssel kell kezdeni. Az aláírásoknak a kérdéssel azonos oldalon kell szerepelniük.

(4) Az aláírásgyűjtő íveken a saját kezű aláírás mellett - az aláírás hitelességének ellenőrzése céljából - fel kell tüntetni a kezdeményező olvasható családi és utónevét, lakcímét, valamint személyi azonosítóját.

(5) Az aláírásgyűjtő ívet az aláírást gyűjtő polgár az aláírásával látja el.

118/A. § (1) Ha az aláírásgyűjtést az országgyűlési képviselők, illetőleg a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek általános választásának napját megelőző 41. napig nem fejezik be, az addig összegyűjtött aláírásokat tartalmazó aláírásgyűjtő íveket legkésőbb a választás napját megelőző 40. napig át kell adni az

Országos Választási Bizottságnak. Az aláírásgyűjtés az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló 1998. évi III. törvény 3. §-ának (2) bekezdésében meghatározott időtartam alatt szünetel.

(2) A választás napját követő 41. napon az Országos Választási Iroda vezetője új hitelesítési záradékkal látja el az aláírásgyűjtő ív mintapéldányát. Az aláírásgyűjtést kizárólag az új hitelesítési záradékkal ellátott aláírásgyűjtő ív másolatával lehet folytatni az Alkotmány 28/E. §-ában megállapított határidő lejártáig. A szünetelés időtartama a határidőbe nem számít be.

119. § (1) Az aláírások ellenőrzése az érvényesnek tekinthető aláírások számának statisztikai és matematikai módszerekkel történő megállapítását jelenti a népszavazás-kezdeményezést aláíró választópolgárok adatainak a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás, továbbá a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartása adatainak felhasználásával. Ha az alkalmazott statisztikai és matematikai módszer nem valószínűsíti a kellő számú érvényes aláírás meglétét, akkor az aláírások ellenőrzését az aláírások tételes vizsgálatával kell folytatni mindaddig, amíg a kezdeményezés érvényessége vagy érvénytelensége kétséget kizáróan meg nem állapítható.

(2) Az aláírások ellenőrzése során a kezdeményezést benyújtók képviselője jelen lehet.

(3) Az aláírások ellenőrzését a kezdeményezés benyújtásától számított 45 napon belül kell lefolytatni.

120. § (1) Ha az aláírások ellenőrzése során alapos gyanú merül fel meghatározott aláírások eredetiségét illetően, és az ilyen aláírások érvényessége vagy érvénytelensége befolyásolja a kezdeményezés érvényességét, az Országos Választási Bizottság a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás központi hivatala vagy területi szerve, illetőleg a helyi választási iroda vezetője útján a személyazonosságot is ellenőrizheti.

(2) A személyazonosság (1) bekezdésben foglalt ellenőrzése esetén az aláírások ellenőrzésének határideje 30 nappal meghosszabbodik.

121. § Az aláírásgyűjtő íveket az aláírások ellenőrzését, illetőleg a jogorvoslati eljárás befejezését követő 30 nap elteltével meg kell semmisíteni.

A népszavazás elrendelése és kitűzése

122. § (1) A népszavazást legkésőbb 35 nappal a szavazás napja előtt kell kitűzni.

(2) A népszavazást az (1) bekezdés szerinti időközön belülre is ki lehet tűzni, ha más kérdésben a köztársasági elnök már korábban népszavazást tűzött ki, annak idejéig legalább 20 nap van hátra, és az újabb kérdésben történő népszavazás egyidejű megtartása a szavazás lebonyolításának törvényességét nem veszélyezteti.

(3) A népszavazás elrendeléséről és a népszavazás időpontjának kitűzéséről szóló határozatot a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

123. § A népszavazáson a névjegyzéket a szavazás napja előtt 18 nappal kell közszemlére tenni. A választópolgárokat a névjegyzékbe vételükről legkésőbb a szavazás napja előtti 16. napig kell értesítő megküldésével tájékoztatni.

Választási szervek

124. § (1) A népszavazáson az alábbi választási bizottságok működnek:

- a) szavazatszámoló bizottság,
- b) az egy szavazókörrrel rendelkező településeken a szavazatszámoló bizottság feladatait ellátó helyi választási bizottság,
- c) területi választási bizottság,
- d) Országos Választási Bizottság.

(2) A népszavazáson az alábbi választási irodák működnek:

- a) helyi választási iroda,
- b) országgyűlési egyéni választókerületi választási iroda,
- c) területi választási iroda,
- d) Országos Választási Iroda.

125. § (1) A választási bizottságokba - az Országos Választási Bizottság kivételével - a kezdeményezést benyújtók választási bizottságonként egy közös megbízottat, továbbá a kezdeményezés benyújtásában részt nem vevő, de országgyűlési képviselőcsoporttal rendelkező pártok egy-egy megbízottat küldhetnek.

(2) Az Országos Választási Bizottság tagjaként a kezdeményezést benyújtó, de országgyűlési képviselőcsoporttal nem rendelkező szervezetek egy közös képviselőt bízhatnak meg.

Szavazás

126. § (1) A szavazás, az eredmény megállapítása és a jogorvoslat során a népszavazásra feltett minden kérdést külön-külön kell figyelembe venni.

(2) Több kérdés esetén a kérdéseket a népszavazás elrendelésének sorrendjében, folyamatos sorszámozással ellátva kell a szavazólapon feltüntetni.

A szavazatok összesítése

127. § (1) A 72. § alkalmazása során jelöltön választ kell érteni.

(2) Ha a szavazólapon több kérdés szerepel, a szavazólapon leadott érvényes szavazatokat kérdésenként külön-külön kell megszámolni. Ha a választópolgár egy kérdésen belül több válaszra szavazott, e szavazatai érvénytelenek, ez azonban nem érinti a szavazólap érvényességét. Az érvényes és érvénytelen szavazatot egyaránt tartalmazó szavazólapokat külön kell kötegelni. A kötegre kérdésenként és azon belül válaszonként külön-külön rá kell írni az érvényes szavazatok számát.

128. § A népszavazás eredményét a szavazatszámoló bizottságok jegyzőkönyvei alapján, azok beérkezését követően az Országos Választási Bizottság állapítja meg.

129. § A népszavazás eredményéről az Országos Választási Bizottság írásban tájékoztatja a köztársasági elnököt és az Országgyűlés elnökét, valamint közleményt tesz közzé a Magyar Közlönyben.

Jogorvoslat

130. § (1) Az Országos Választási Bizottságnak az aláírásgyűjtő ív, illetőleg a konkrét kérdés hitelesítésével kapcsolatos döntése elleni kifogást a határozat közzétételét követő tizenöt napon belül lehet - az Alkotmánybírósághoz címezve - az Országos Választási Bizottsághoz benyújtani.

(2) Az Országgyűlés népszavazást elrendelő, valamint kötelezően elrendelendő népszavazás elrendelését elutasító határozata elleni kifogást a határozat közzétételét követő nyolc napon belül lehet - az Alkotmánybírósághoz címezve - az Országos Választási Bizottsághoz benyújtani. Az Országos Választási Bizottság a kifogás benyújtásáról haladéktalanul tájékoztatja az Országgyűlés elnökét, a népszavazást elrendelő határozat elleni kifogásról a köztársasági elnököt is.

(3) Az Alkotmánybíróság a kifogást soron kívül bírálja el. Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság, illetőleg az Országgyűlés határozatát helybenhagyja, vagy azt megsemmisíti, és az Országos Választási Bizottságot, illetőleg az Országgyűlést új eljárásra utasítja.

(4) A szavazatszámoló bizottság hatáskörébe tartozó döntések [30. § (2) bek. a) és b) pont] - beleértve a helyi választási bizottságnak a 31. § (2) bekezdésének l) pontja alapján hozott döntését is - ellen benyújtott kifogásról az illetékes területi választási bizottság dönt. A területi választási bizottság döntése elleni kifogásról a fővárosi, megyei bíróság dönt.

XIV. FEJEZET

ORSZÁGOS NÉPI KEZDEMÉNYEZÉS

131. § Az országos népi kezdeményezés során a 117-121. § és a 130. § (1) és (3) bekezdésének rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

XV. FEJEZET

HELYI NÉPSZAVAZÁS

132. § Az I-IX. fejezet, valamint a 118. § (2)-(5) bekezdése, a 119. §, a 121. §, a 122. § (1) bekezdése, a 123. §, a 126. és a 127. § rendelkezéseit a helyi népszavazáson az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

A népszavazás kezdeményezése

133. § (1) Az aláírásgyűjtő ívek egy példányát az aláírásgyűjtés megkezdése előtt - hitelesítés céljából - be kell nyújtani a helyi választási iroda vezetőjéhez, megyei, fővárosi ügyben a területi választási iroda vezetőjéhez.

(2) A helyi, illetőleg a területi választási iroda vezetője a jogszabályi feltételeknek megfelelő aláírásgyűjtő ívet a benyújtásától számított 15 napon belül hitelesíti. Meg kell tagadni az aláírásgyűjtő ív hitelesítését, ha

- a) a kérdés nem tartozik a képviselő-testület, illetőleg a közgyűlés hatáskörébe;
- b) a kérdésben nem lehet helyi népszavazást tartani;
- c) ugyanabban a kérdésben egy éven belül népszavazást tartottak;
- d) az aláírásgyűjtő ív nem felel meg a 118. §-ban foglalt követelményeknek.

(3) A helyi, illetőleg a területi választási iroda vezetőjének az aláírásgyűjtő ív hitelesítésével kapcsolatos döntését a helyben szokásos módon közzé kell tenni.

(4) A jogorvoslati határidő eredménytelen elteltét követő napon, jogorvoslat esetén a bíróság hitelesítő határozatot helybenhagyó döntése kézbesítésének napján a helyi, illetőleg a területi választási iroda vezetője hitelesítési záradékkal látja el az aláírásgyűjtő ív mintapéldányát. Az aláírásgyűjtést a hitelesítési záradékkal ellátott aláírásgyűjtő ív másolatával lehet megkezdeni.

134. § (1) A népszavazás kitzúzésére irányuló állampolgári kezdeményezést az aláírásgyűjtő ív hitelesítését követő egy hónapon belül egyszer lehet benyújtani a polgármesterhez, illetőleg a közgyűlés elnökéhez (e fejezetben együtt: polgármester). A pótlólag benyújtott, a kezdeményezést kiegészítő aláírások érvénytelenek.

(2) A határidő elmulasztása esetén a helyi, illetőleg a területi választási bizottság az aláírásokat nem ellenőrzi.

135. § Az aláírások ellenőrzéséről a helyi, illetőleg a területi választási bizottság gondoskodik.

136. § (1) Ha az aláírások ellenőrzése során alapos gyanú merül fel meghatározott aláírások eredetiségét illetően, és az ilyen aláírások érvényessége vagy érvénytelensége befolyásolja a kezdeményezés érvényességét, a helyi, illetőleg a területi választási bizottság a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás, illetőleg a helyi választási iroda vezetője útján a személyazonosságát is ellenőrizheti.

(2) A személyazonosság (1) bekezdés szerinti ellenőrzése esetén az aláírások ellenőrzésének határideje 30 nappal meghosszabbodik.

137. § (1) A helyi, illetőleg a területi választási bizottság elnöke az aláírások ellenőrzésének eredményéről haladéktalanul tájékoztatja a polgármestert.

(2) Az aláírásgyűjtő íveket az aláírások ellenőrzését, illetve a jogorvoslati eljárás befejezését követő 30 nap elteltével meg kell semmisíteni.

A népszavazás elrendelése és kitzúzése

138. § A polgármester a népszavazás elrendelésére irányuló kezdeményezést a 137. § (1) bekezdése szerinti tájékoztatás kézhezvételét, nem állampolgári kezdeményezés esetén a benyújtását követő legközelebbi ülésnapon bejelenti.

139. § A népszavazás elrendelésére irányuló kezdeményezésről a polgármester bejelentését követő 30 napon belül dönteni kell.

140. § Ha a népszavazás elrendelésére irányuló állampolgári kezdeményezést késve nyújtották be, vagy az aláírások ellenőrzésének eredményeként a helyi, illetőleg a területi választási bizottság azt állapította meg, hogy az érvényes aláírások száma nem éri el az önkormányzati rendeletben meghatározott számot, a kezdeményezést a polgármester elutasítja.

141. § A népszavazás időpontját a képviselő-testület, illetőleg a fővárosi, megyei közgyűlés (e fejezetben együtt: képviselő-testület) a népszavazás elrendelésével egyidejűleg tűzi ki.

142. § A népszavazás elrendeléséről és a népszavazás időpontjának kitzúzéséről szóló határozatot az önkormányzat hivatalos lapjában, illetve a helyben szokásos módon közzé kell tenni.

Választási szervek

143. § (1) A helyi népszavazáson az alábbi választási bizottságok működnek:

- a) szavazatszámlláló bizottság,

- b) helyi választási bizottság,
- c) területi választási bizottság,
- d) fővárosi, megyei ügyben az Országos Választási Bizottság is.

(2) A helyi népszavazáson az alábbi választási irodák működnek:

- a) helyi választási iroda,
- b) országgyűlési egyéni választókerületi választási iroda,
- c) területi választási iroda,
- d) fővárosi, megyei ügyben az Országos Választási Iroda is.

144. § A szavazatszámoló bizottságba és a helyi, illetőleg fővárosi vagy megyei ügyben a területi választási bizottságba a kezdeményezést benyújtók választási bizottságonként egy közös megbízottat, továbbá a kezdeményezés benyújtásában részt nem vevő, de a képviselő-testületben képviselőcsoporttal rendelkező jelölt szervezetek egy-egy megbízottat delegálhatnak.

A szavazatok összesítése

145. § (1) A népszavazási eredményt a szavazatszámoló bizottságok jegyzőkönyvei alapján a helyi, illetőleg fővárosi vagy megyei ügy esetén a területi választási bizottság állapítja meg.

(2) A helyi népszavazáson nem kell adatlapot kiállítani.

Jogorvoslat

146. § (1) A helyi, illetőleg a területi választási iroda vezetőjének a népszavazás-kezdeményezés aláírásgyűjtő íveinek hitelesítésével kapcsolatos döntése ellen a közzétételtől számított tizenöt napon belül a helyi bírósághoz (Budapesten a Pesti Központi Kerületi Bírósághoz), illetőleg a megyei bírósághoz lehet kifogást benyújtani.

(2) A képviselő-testület, illetőleg a közgyűlés népszavazást elrendelő, valamint kötelezően elrendelendő népszavazás elrendelését elutasító határozata ellen a határozat közzétételétől számított nyolc napon belül a helyi bírósághoz (Budapesten a Pesti Központi Kerületi Bírósághoz), illetőleg a megyei bírósághoz lehet kifogást benyújtani.

XVI. FEJEZET

HELYI NÉPI KEZDEMÉNYEZÉS

147. § A helyi népi kezdeményezés során a 118. § (2)-(5) bekezdése, a 119. §, a 133-140. § és a 146. § (1) bekezdésének rendelkezéseit az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

148. § A helyi, illetőleg a területi választási iroda vezetője akkor tagadja meg az aláírásgyűjtő ív hitelesítését, ha

- a) a kérdés nem tartozik a képviselő-testület hatáskörébe,
- b) az aláírásgyűjtő ív nem felel meg a 118. § (2)-(5) bekezdésében foglalt követelményeknek.

HARMADIK RÉSZ

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

XVII. FEJEZET

ÉRTELMEZŐ RENDELKEZÉSEK

149. § E törvény alkalmazásában

a) *állami vezető*: a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról és felelősségéről szóló törvény hatálya alá tartozó személy,

b) *főjegyző*: a fővárosi főjegyző, a megyei főjegyző,

- c) független jelölt:* az a jelölt, akit nem jelölő szervezet állít,
- d) hozzátartozó:* az egyeneságbeli rokon és ennek házastársa, az örökbefogadó és a nevelőszülő, az örökbefogadott és a nevelt gyermek, a testvér, a házastárs, az élettárs, a házastárs egyeneságbeli rokona, testvére, valamint a testvér házastársa,
- e) jegyző:* a települési jegyző, a körjegyző,
- f) jelölési fajta:* az országgyűlési képviselők választásán az egyéni választókerületi, a területi listás, az országos listás jelölés; az Európai Parlament tagjainak választásán a listás jelölés; a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán a polgármester-/főpolgármester-, a kislistás, az egyéni választókerületi, a kompenzációs listás, a megyei/fővárosi listás, a kisebbségi kislistás jelölés,
- g) jelölő szervezet:* a pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló 1989. évi XXXIII. törvény szerint bejegyzett párt, valamint az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény szerint bejegyzett társadalmi szervezet; a közös jelöltet, listát állító jelölő szervezetek egy jelölő szervezetnek számítanak,
- h) képviselő:* az országgyűlési képviselő, az Európai Parlament tagja, a települési önkormányzat képviselő-testületének tagja, a megyei közgyűlés tagja, a fővárosi közgyűlés tagja, a helyi kisebbségi önkormányzat tagja,
- i) kezdeményezést benyújtók:* népszavazás állampolgári kezdeményezése, valamint népi kezdeményezés esetén azok a szervezetek, illetve magánszemélyek, amelyek, illetve akik a kezdeményezést benyújtották,
- j) kisebbségi jelölt:* valamely - a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló törvény szerinti - nemzeti vagy etnikai kisebbség képviselőt vállaló független jelölt, illetőleg a kisebbségi szervezet jelöltje,
- k) kisebbségi szervezet:* olyan társadalmi szervezet, amely - a bírósági bejegyzés szerint - a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló törvényben meghatározott nemzeti vagy etnikai kisebbséget képvisel,
- l) plakát:* választási falragasz, hirdetés, felirat, szórólap, vetített kép, zászló, embléma a hordozóanyagtól függetlenül,
- m) polgármester:* a település polgármestere, Budapest főpolgármestere,
- n) település:* a község, a város, a megyei jogú város, a fővárosi kerület,
- o) választási kampány:* választási program ismertetése, jelölt, lista, jelölő szervezet népszerűsítése, választási gyűlés szervezése, plakát elhelyezése, önkéntesek igénybevétele,
- p) családi és utónév:* a házassági név, a születési családi és utónév,
- q) lakóhely:* annak a lakásnak vagy ennek hiányában - a külföldön élő magyar és nem magyar állampolgár kivételével - szükségből használt helyiségnek, szálláshelynek a címe, amelyet a választópolgár életvitelszerűen otthonánál használ, amennyiben azt a személyiadat- és lakcímnnyilvántartásba lakcímként bejelentette,
- r) külképviselet:* a Magyar Köztársaság diplomáciai képviselete.

XVIII. FEJEZET

A TÖRVÉNY HATÁLYBALÉPÉSE ÉS VÉGREHAJTÁSA

Hatálybalépés

150. § Ez a törvény a kihirdetése napján lép hatályba.

Átmeneti rendelkezés

151. § (1) Az e törvény hatálybalépése előtt kitzűzött választás, továbbá elrendelt népszavazás lebonyolítására a választás kitzűzésének, illetőleg a népszavazás elrendelésének időpontjában hatályban lévő rendelkezéseket kell alkalmazni.

(2) Az e törvény hatálybalépésekor folyamatban lévő, népszavazás elrendelésére irányuló, illetőleg népi kezdeményezés esetén e törvény 117. §-át nem kell alkalmazni.

(3)

Felhatalmazás

152. § Felhatalmazást kap a Kormány, hogy az országgyűlési egyéni és területi választókerületek sorszámát, székhelyét és területét megállapítsa.

153. § (1) Felhatalmazást kap a belügyminiszter, hogy rendeletben állapítsa meg:
- a) a névjegyzék és választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartása, valamint a választókerületek és a szavazóköri kialakítása előkészítésének rendjét,
 - b) a választási eljárás határidőit és határnapjait,
 - c) a választási irodák feladatait és tagjainak képzését; az országos, területi, helyi választási irodák közötti hatáskörmegosztást,
 - d) a választásokkal összefüggő állami feladatok számítástechnikai, szavazatösszesítési rendjének megszervezését, technikai lebonyolítását,
 - e) az értesítő, az ajánlószevény, az aláírásgyűjtő ív mintáját, a választási jegyzőkönyvek, adatlapok és egyéb nyomtatványok mintáit, példányszámát és továbbításának rendjét,
 - f) a választási eredmény országosan összesített adatainak körét,
 - g) a választási költségek normatíváit, tételeit, elszámolási és belső ellenőrzési rendjét.
- (2) A belügyminiszter a rendeletében a határidőt, határnapot a törvényben meghatározott határidőt, határnapot közvetlenül megelőző vagy követő munkanapra állapíthatja meg, ha a határidő vagy határnap egyébként heti pihenőnapra vagy munkaszüneti napra esne.
- (3) A belügyminiszter az országgyűlési és a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek általános választásával, valamint az országos népszavazással kapcsolatos állami feladatok megszervezéséről és lebonyolításáról beszámol az Országgyűlésnek.

154. § A belügyminiszter a választás állami feladatainak ellátására jogi személlyel szerződést köthet a biztonsági követelmények biztosításával. Nem köthető szolgáltatási szerződés a névjegyzék és a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartásának összeállítására, az ajánlások ellenőrzésére, továbbá a kétszer-többször szavazás ellenőrzésére.

Hatályukat veszítő rendelkezések

155. § E törvény hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti
- a) az országgyűlési képviselők választásáról szóló 1989. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Vjt.) 4. §-ának (3) bekezdéséből a „továbbá a választókerületek kialakításának elveit” szövegrész, 5. §-a (1) bekezdésének harmadik mondata, (2) bekezdésének második, harmadik és ötödik mondata, (3) bekezdésének harmadik mondata, 6. §-a, IV-X. fejezete, 46. §-ának (2) bekezdése, 49. §-a, 51. §-a, 52. §-ának a) és e)-j) pontja, 53-55. §-a, valamint 1. és 5-17. számú melléklete,
 - b) a Vjt. módosításáról szóló 1990. évi II. törvény,
 - c) a Vjt. módosításáról és kiegészítéséről szóló 1994. évi III. törvény 2. §-a, 3. §-ának (2) bekezdése, 6-32. §-a, 34-38. §-a, 39. §-ának (5)-(6) bekezdése, valamint 1. és 5-16. számú mellékletei,
 - d) a Vjt. módosításáról szóló 1994. évi XXV. törvény,
 - e) a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény 153. §-a,
 - f) az adóazonosító jel, a Társadalombiztosítási Azonosító Jel és a személyi azonosító használatával kapcsolatos törvények módosításáról szóló 1996. évi LXVI. törvény 22-24. §-a és 41. §-ának (6) bekezdése,
 - g) a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló 1990. évi LXIV. törvény (a továbbiakban: Övjt.) II. fejezete, 10. és 12. §-a, IV. és V. fejezete, 25. §-ának (1) és (4) bekezdése, 26. §-a (1) bekezdésének negyedik mondata és (2)-(5) bekezdése, 27. §-ának (3)-(4) bekezdése, 28. §-a, 30. §-ának (2), (3) és (5) bekezdése, VII. fejezete, 42. §-a (2) bekezdésének első és második mondata, (3) bekezdése, 46/A. §-a (1) bekezdésének második mondatából az „a 27. § (1) bekezdés alapján” szövegrész, 48. §-ának (2)-(3) bekezdése, 50/A. §-ának (1) és (3) bekezdése, 50/C. §-a (1) bekezdésének második mondata és (4) bekezdéséből az „a 28. § (4) bekezdés szerinti” szövegrész, 50/D. §-a, XII. fejezete, 53. §-ának (2) bekezdése és (3) bekezdéséből az „- a megüresedéstől számított 30 napon belül az illetékes választási bizottsághoz -” szövegrész, 54/A. §-ának b), c), e)-j), o), r)-t), w)-z) pontja, 56. §-a, 57. §-ának a), b) és f) pontja, 58. §-a, 59. §-ának (1) bekezdése, 60-62. §-a, valamint 1., 2. és 6. számú melléklete,
 - h) az Övjt. módosításáról szóló 1994. évi LXII. törvény 2-4. §-a, 6. §-a, 8-18. §-a, 20-27. §-a, 38. §-a, 40. §-ának (1) bekezdése és 41. §-a,
 - i) a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 45. §-ának (3)-(5) bekezdése, 47. §-ának (3) bekezdése, 49. §-a (2) bekezdésének második mondata, 50. §-ának (1) bekezdése és 51. §-a,
 - j) a személyazonosító jel helyébe lépő azonosítási módokról és az azonosító kódok használatáról szóló 1996. évi XX. törvény (a továbbiakban: Szaz. tv.) 32. §-ának l) pontja és 36. §-ának m) pontja.

Módosuló rendelkezések

156. §

157. §

158. §

159. §

160. § A Vjt. 4. számú mellékletében párton, illetőleg párt választási listáján listát kell érteni.

161. §

162. §

163. § (1)

(2)

164. §

165. §

166. §

167. §

168. §

169. §

170. §

171. § (1) E törvény, az Európai Parlament tagjainak választásáról és jogállásáról szóló törvénnyel együtt a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek és azok tagállamai között társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás tárgykörében a Megállapodást kihirdető 1994. évi I. törvény 3. §-ával összhangban az Európai Közösségek következő jogszabályaival összeegyeztethető szabályozást tartalmaz:

a) a Tanács 1993. december 6-i 93/109/EK irányelve az állampolgárságtól eltérő tagállamban lakóhellyel rendelkező uniós polgárok aktív és passzív választójogának az európai parlamenti választások során történő gyakorlására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról;

b) a Tanács 76/787/ESZAK, EGK, Euratom határozatához mellékelt, a Tanács 2002. június 25-i és szeptember 23-i 2002/772/EK, Euratom határozatával módosított, az Európai Parlament képviselőinek közvetlen és általános választójog alapján történő választásáról szóló okmány.

(2) E törvény, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló 1990. évi LXIV. törvénnyel együtt a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek és azok tagállamai között társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás tárgykörében a Megállapodást kihirdető 1994. évi I. törvény 3. §-ával összhangban az Európai Közösségek következő irányelvével összeegyeztethető szabályozást tartalmaz: a Tanács 1994. december 19-i 94/80/EK irányelve az állampolgárságtól eltérő tagállamban lakóhellyel rendelkező uniós polgárok aktív és passzív választójogának a helyhatósági választásokon történő gyakorlására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról.

172. § (1) Az Európai Parlament tagjainak 2004. évi választásán a külképviseleteken nem működnek szavazatszámoló bizottságok.

(2) A 30. § (2) bekezdésének *a)*, *b)* és *d)* pontjában, a VIII. fejezetben, a 99/J. § (6) bekezdésében és a 99/N. §-ban foglalt feladatokat a külképviseleti választási iroda látja el.

(3) A külképviseleti választási iroda a szavazás lezárását követően az urnában - annak felnyitása nélkül - elhelyezi a névjegyzéket, a visszautasítottak jegyzékét, a rendkívüli eseményekről kiállított jegyzőkönyvet, valamint az urna lezárásának időpontjáról kiállított jegyzőkönyvet, és az urnát lezárja úgy, hogy ne lehessen abba szavazólapot elhelyezni vagy abból szavazólapot eltávolítani. A lezárt urnát a külképviseleti választási iroda haladéktalanul az Országos Választási Bizottsághoz továbbítja.

(4) Az urna felbontását, a külképviseleten leadott szavazatok megszámlálását és a külképviseleti szavazás eredményét egy összesített jegyzőkönyvben az Országos Választási Bizottság három kijelölt tagja állapítja meg.

(5) Az Országos Választási Bizottság az összesített választási eredményt a szavazatszámoló bizottságok által kiállított jegyzőkönyvek és a külképviseleti szavazás eredményéről kiállított jegyzőkönyv alapján állapítja meg.

(6) A 99/O. § és a 99/P. § (3) bekezdésének rendelkezéseit nem kell alkalmazni.

A KÜLFÖLDÖN TÖRTÉNŐ SZAVAZÁS ÁTMENETI SZABÁLYAI

173. § Az országos népszavazáson és az időközi országgyűlési választáson e törvény rendelkezéseit az e fejezetben foglalt kiegészítésekkel kell alkalmazni.

Az Alkotmány 2004. május 1-jén hatályba lépett módosítása szerint minden választópolgárt megillet a jog, hogy szavazatát az országgyűlési, európai parlamenti választáson és országos népszavazáson akkor is leadhassa, ha a szavazás napján külföldön tartózkodik.

Az Alkotmánybíróság 34/2004. (IX. 14.) AB határozata szerint az Alkotmány 70. § (1) bekezdését sértő - mulasztásban megnyilvánuló - alkotmányellenes helyzet jött létre annak következtében, hogy az Országgyűlés nem alkotta meg azokat a rendelkezéseket, amelyek a választás napján külföldön tartózkodó, az Alkotmány alapján választójogosultsággal rendelkező állampolgárok számára az országgyűlési képviselők választásán aktív választójoguk gyakorlásának, illetőleg az országos népszavazáson való részvételük módját és garanciáit szabályozzák.

Az európai parlamenti képviselők választásán a 2004. évi XLIII. törvény egyszeri rendelkezést léptetett életbe. E szabályok alapulvétele tűnt a legcélravezetőbbnek a többi választástípus esetében is. A törvény olyan átmeneti szabályokat állapít meg a külföldön szavazásra, melyek mind a már kitűzött választások tekintetében, mind pedig a 2005. december 31. előtti időpontra kitűzött országos népszavazáson és időközi országgyűlési választáson alkalmazandóak.

A népszavazás kitűzése

174. § (1) Az országos népszavazást legkésőbb 43 nappal a szavazás napja előtt kell kitűzni.

(2) A népszavazást az (1) bekezdés szerinti időközön belülre is ki lehet tűzni, ha más kérdésben a köztársasági elnök már korábban népszavazást tűzött ki, annak idejéig legalább 20 nap van hátra, és az újabb kérdésben történő népszavazás egyidejű megtartása a szavazás lebonyolításának törvényességét nem veszélyezteti.

A megfigyelő

175. § (1) Az időközi országgyűlési választáson a külképviseletekre a jelöltet állító jelölő szervezetek, valamint a független jelöltek külképviseletenként és jelölő szervezetenként (független jelöltenként) egy-egy megfigyelőt bízhatnak meg.

(2) Az országos népszavazáson a külképviseletekre a 125. § (1) bekezdésében foglalt szabályok megfelelő alkalmazásával lehet megfigyelőt megbízni.

(3) A megfigyelő csak választójoggal rendelkező magyar állampolgár lehet.

(4) A megfigyelőt az Országos Választási Bizottságnál - nevének és személyi azonosítójának közlésével - a magyarországi szavazást megelőző 16. napig kell bejelenteni. Az Országos Választási Bizottság a megfigyelő választójogát ellenőrzi, és a megfigyelőt nyilvántartásba veszi. Az Országos Választási Iroda a külképviseletre megbízott megfigyelő nevét és személyi azonosítóját megküldi a külképviseleti választási iroda vezetőjének.

(5) Az Országos Választási Bizottság által nyilvántartásba vett megfigyelő jelen lehet a külképviseleti választási iroda munkájánál. A megfigyelő

a) figyelemmel kísérheti a külképviseleti választási iroda munkáját és a szavazás menetét,

b) a szavazás befejezéséről kiállított jegyzőkönyvben rögzítheti észrevételeit,

c) panaszt nyújthat be,

d) köteles a megfigyelői minőségére utaló kitűzöt viselni,

e) a szavazást, illetőleg a külképviseleti választási iroda munkáját tevőlegesen vagy ráutaló magatartással nem befolyásolhatja, és nem zavarhatja.

(6) A megfigyelő megbízásával és tevékenységével kapcsolatos költségek a megbízót terhelik.

Új jogintézmény bevezetésére kerül sor a választási megfigyelő személyében. Mindkét választástípus esetében a megfigyelők figyelemmel kísérik a külképviseleteken a szavazás folyamatát. A bevezetést indokolta az a körülmény, hogy a külképviseleteken nem működnek szavazatszámoló bizottságok, így a lebonyolításban csak a külképviseleti választási iroda tisztségviselői vesznek részt. Ezért általánosan támogatott politikai igény volt az, hogy a delegáltak saját képviselőiket is kiküldhessék - saját költségen - a külföldi szavazókörökbe.

A jelöltet állító jelölő szervezetek és független jelöltek a törvény szerint külképviselőként egy-egy megfigyelőt bízhatnak meg és küldhetnek a külképviselői szavazásra. Megfigyelő csak olyan magyar állampolgár lehet, aki rendelkezik választójoggal és akit az Országos Választási Bizottság nyilvántartásba vett.

A törvény olyan jogokat biztosít a választási megfigyelőknek, melyek biztosítják, hogy a szavazás egész menetét figyelemmel kísérheti, felmerült észrevételeit jegyzőkönyvben rögzítheti, a választási törvények megsértésére hivatkozva pedig panaszt nyújthat be. A megfigyelő köteles megfigyelői minőségére utaló kitűzött viselni, a szavazást és a választási iroda munkáját pedig nem zavarhatja, tevékenysége nem sértheti a szavazás titkosságát és a személyhez, valamint a személyes adatok védelméhez fűződő jogokat.

A választójogosultság nyilvántartása

176. § Az országos népszavazáson a névjegyzéket a szavazás napja előtt 29 nappal kell közszemlére tenni, a választópolgárokat a névjegyzékbe vételükről legkésőbb a szavazás napja előtti 29. napig kell értesítő megküldésével tájékoztatni.

A külképviselői névjegyzék

177. § (1) A külképviselői névjegyzékbe való felvételét a lakóhelye szerinti névjegyzékben szereplő választópolgár személyesen vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt meghatalmazással rendelkező meghatalmazott útján kérheti a lakcíme szerint illetékes helyi választási iroda vezetőjétől a magyarországi szavazás napját megelőző 16. napig. A külképviselői névjegyzékbe való felvétel ajánlott levélben is kérhető úgy, hogy az legkésőbb a magyarországi szavazás napját megelőző 16. napig megérkezzen a helyi választási irodába.

(2) Az időközi országgyűlési választáson a külképviselői névjegyzékbe való felvételt a választás első fordulóját (a magyarországi szavazás napját) megelőző 16. napig lehet kérni.

(3) A külképviselői névjegyzékbe való felvételre irányuló kérelemnek tartalmaznia kell a kérelmező:

- a) családi és utónevét,
- b) személyi azonosítóját,
- c) születési helyét és idejét,
- d) anyja nevét,
- e) magyarországi lakóhelyét, továbbá

f) annak az országnak vagy településnek a megjelölését, ahol a kérelmező a választójogát gyakorolni kívánja, valamint

g) a kérelmező külföldi értesítési címét, ha a helyi választási iroda vezetőjének döntéséről szóló értesítés kézbesítését nem a magyarországi lakcímeire kéri.

(4) Az időközi országgyűlési választáson a külképviselői névjegyzékbe történő felvétel iránti kérelemben a választópolgár köteles megjelölni, hogy a választás első, második vagy mindkét fordulójára kéri felvételét a külképviselői névjegyzékbe.

178. § (1) A kérelem alapján a helyi választási iroda vezetője a választópolgárt haladéktalanul felveszi a külképviselői névjegyzékbe, egyidejűleg törli a lakóhelye szerinti névjegyzékből. A helyi választási iroda vezetője a kérelmezőt a külképviselői névjegyzékbe vételéről, illetőleg a külképviselői névjegyzékbe vétel elutasításáról haladéktalanul értesíti.

(2) A kérelmet el kell utasítani, ha nem tartalmazza a 177. § (3) és (4) bekezdése szerinti adatokat.

179. § (1) A külképviselői névjegyzék a választópolgárok 177. § (3) bekezdés a)-e) pontja szerinti adatait, valamint a külképviselő megjelölését tartalmazza.

(2) Az időközi országgyűlési választáson a külképviselői névjegyzék a választókerület, valamint a választási forduló megjelölését is tartalmazza.

180. § (1) A helyi választási iroda vezetője a külképviselői névjegyzék adatait időközi országgyűlési választáson a magyarországi szavazást megelőző 15. napig, országos népszavazáson a magyarországi szavazást megelőző 8. napig megküldi az Országos Választási Irodának, amely külképviselőkénti bontásban elkészíti a külképviselői névjegyzéket.

(2) Az Országos Választási Iroda a külképviselői névjegyzékek adatait oly módon továbbítja a külképviselőkre, hogy annak adatait csak a külképviselői választási iroda ismerhesse meg. A külképviselői

választási iroda a külképviseleti névjegyzéket kinyomtatja és hitelesíti. A külképviseleti választási iroda a külképviseleti névjegyzéket nem módosíthatja.

(3) Az időközi országgyűlési választáson az Országos Választási Iroda a külképviseleti névjegyzék adatait megküldi az illetékes országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottságnak is.

A választási szervek

181. § (1) A választáson külképviseleti választási iroda is működik.

(2) A külképviseleti választási iroda az Európai Parlament tagjainak 2004. évi választására megbízott vezetőből és tagokból áll. Az Országos Választási Iroda vezetője új vezetőt és tagot bízhat meg, illetve a megbízást visszavonhatja.

Szavazás a külképviseleten

182. § (1) A külképviseleti szavazás akkor lehetséges, ha azt a fogadó állam nem ellenzi. Nem kerül sor szavazásra azon a külképviseleten, amelynek névjegyzékében egyetlen választópolgár sem szerepel.

(2) A 30. § (2) bekezdésének *a)* és *b)* pontjában, valamint a VIII. fejezetben foglalt feladatokat a külképviseleti választási iroda látja el.

(3) A szavazólap képét az Országos Választási Iroda küldi meg a külképviseleti választási irodának, amely annak kinyomtatásával állítja elő a szavazólapokat. A külképviseleti választási iroda kétszer annyi szavazólapot nyomtat ki, mint amennyi a külképviseleti névjegyzékben szereplő választópolgárok száma. A külképviseleti választási iroda a kinyomtatott szavazólapokról nyilvántartást vezet.

(4) A külképviseleti névjegyzékbe felvett választópolgár a külképviseleten, vagy ha a külképviselet épülete nem alkalmas a szavazás lebonyolítására, a külképviselet által biztosított egyéb helyiségben szavazhat. Minden szavazóhelyiségben legalább egy szavazófülkét kell kialakítani és legalább egy urnát kell felállítani.

(5) Az időközi országgyűlési választások első fordulóján a külképviseleten a magyarországi szavazás napját megelőző 7. napon, helyi idő szerint 6 és 19 óra között lehet szavazni. Azokon a külképviseleteken, ahol az időeltolódás a közép-európai időhöz képest -1 vagy -2 óra, a helyi idő szerinti 6 óra és a közép-európai idő szerinti 19 óra között lehet szavazni. Az amerikai kontinensen létesített külképviseleteken a magyarországi szavazást megelőző 8. napon, helyi idő szerint 6 és 19 óra között lehet szavazni.

(6) Az időközi országgyűlési választások második fordulóján és az országos népszavazáson a külképviseleten a magyarországi szavazás napján, helyi idő szerint 6 és 19 óra között lehet szavazni. Azokon a külképviseleteken, ahol az időeltolódás a közép-európai időhöz képest -1 vagy -2 óra, a helyi idő szerinti 6 óra és a közép-európai idő szerinti 19 óra között lehet szavazni. Az amerikai kontinensen létesített külképviseleteken a magyarországi szavazást megelőző napon, helyi idő szerint 6 és 19 óra között lehet szavazni.

(7) A 61. § (3) bekezdését nem kell alkalmazni.

183. § (1) A külképviseleti választási iroda - a személyazonosság megállapítására alkalmas, magyar hatóság által kiállított igazolvány alapján - megállapítja a szavazni kívánó polgár személyazonosságát és azt, hogy szerepel-e a külképviseleti névjegyzékben. Vissza kell utasítani azt, aki személyazonosságát a fenti módon nem tudja igazolni, vagy nem szerepel a külképviseleti névjegyzéken.

(2) A szavazólap és a boríték választópolgár részére történő átadásakor a választási iroda tagja szavazásról szóló nyilatkozatot tölt ki, amely tartalmazza a választópolgár családi és utónevét, lakcímét, személyi azonosítóját. A szavazásról szóló nyilatkozatot a választópolgár aláírásával látja el, és a választási iroda tagja hitelesíti.

(3) A választópolgár a szavazólapot - kitöltését követően - az e célra szolgáló borítékba helyezi, és azt lezárja. A zárt borítékot és a szavazásról szóló nyilatkozatot a választópolgár átadja a külképviseleti választási iroda tagjának, aki azokat a választópolgár jelenlétében egy másik (külső) borítékba helyezi, azt lezárja és átadja a választópolgárnak. A választópolgár a külső borítékot a leragasztáson aláírja majd az urnába helyezi.

(4) Ha ugyanazon a napon több időközi országgyűlési választást tartanak, a választási iroda a szavazást megelőzően feltünteti a külső borítékon annak az országgyűlési egyéni választókerületnek a megjelölését, amelynek szavazólapján a választópolgár szavaz.

(5) Ha ugyanazon a napon időközi országgyűlési választásokat és országos népszavazást is tartanak, az (1)-(4) bekezdésben foglalt rendelkezéseket a két eljárás tekintetében külön-külön kell alkalmazni.

(6) Ha a külképviseleten a szavazás lezárását megelőző óráig egyetlen választópolgár sem szavaz, az elsőként szavazó választópolgár a külképviseleti választási iroda tagja is lehet.

(7) A szavazást le kell zárni, ha a külképviseleti névjegyzéken szereplő valamennyi választópolgár leadta szavazatát.

A külképviseleten leadott szavazatok továbbítása

184. § (1) A külképviseleti választási iroda a szavazás lezárását követően az urnában - annak felnyitása nélkül - elhelyezi a névjegyzéket, a visszautasítottak jegyzékét, a rendkívüli eseményekről kiállított jegyzőkönyvet, a kinyomtatott szavazólapokról készített nyilvántartást, valamint a szavazás befejezéséről kiállított jegyzőkönyvet, és az urnát lezárja úgy, hogy ne lehessen abba szavazólapot elhelyezni vagy abból szavazólapot eltávolítani.

(2) A lezárt urnát a külképviseleti választási iroda haladéktalanul az Országos Választási Irodához szállítja. Országos népszavazás és az időközi országgyűlési választás második fordulójának esetén a magyarországi szavazást követő 4. nap 24.00 óráig, időközi országgyűlési választás első fordulójának esetén a magyarországi szavazás előtti 3. nap 24.00 óráig kell az urnának az Országos Választási Irodához érkeznie.

(3) Ha az urna a (2) bekezdésben meghatározott határidőben nem érkezik meg az Országos Választási Irodához, az abban lévő szavazatokat az eredmény megállapításánál nem lehet figyelembe venni, az urnát felbontás nélkül kell tárolni, és - tartalmával együtt - a választást követő 90 nap után meg kell semmisíteni.

185. § (1) Az országos népszavazáson az Országos Választási Bizottság a határidőben beérkezett urnákat felbontja.

(2) Az időközi országgyűlési választáson az Országos Választási Iroda a határidőben beérkezett urnákat felbontja, és a külképviseleteken leadott szavazatokat tartalmazó szavazási iratokat - a külső borítékok felbontása nélkül - az illetékes országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottsághoz továbbítja. Ha a külképviseleti szavazatokat tartalmazó borítékon nincs feltüntetve a 183. § (4) bekezdése szerint az országgyűlési egyéni választókerület megjelölése, a borítékot az Országos Választási Iroda - annak felbontása nélkül - mint le nem adott szavazási iratot külön kötegelni, és e tényt külön jegyzőkönyvben rögzíteni.

A külképviseleti szavazási iratok ellenőrzése

186. § (1) Országos népszavazás esetén az Országos Választási Bizottság a külképviseletről beérkezett külső borítékot és a szavazásról szóló nyilatkozatot - a szavazólapot tartalmazó belső boríték felbontása nélkül, annak megállapítása érdekében, hogy a szavazatot az arra jogosult adta-e le - a külképviseleti névjegyzék adatai alapján ellenőrzi.

(2) Az időközi országgyűlési választáson az országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottság végzi az (1) bekezdés szerinti feladatot

a) a választás első fordulóján a magyarországi szavazás napján,

b) a választás második fordulóján a szavazási iratok beérkezését követően haladéktalanul.

(3) Érvénytelen a szavazási irat, ha

a) a polgár nem szerepel a külképviseleti névjegyzékben,

b) a választópolgár nem írta alá a külső borítékot, továbbá ha az nincs lezárva vagy sérült,

c) a külső borítékból hiányzik a szavazásról szóló nyilatkozat vagy a szavazólapot tartalmazó belső boríték,

d) a belső boríték nincs lezárva,

e) a nyilatkozat nem tartalmazza a választópolgár adatait vagy aláírását,

f) a választópolgárnak a nyilatkozaton feltüntetett adatai eltérnek a külképviseleti névjegyzéken szereplő adataitól,

g) a nyilatkozat nem tartalmazza a választási iroda hitelesítését.

(4) Ha a szavazási irat a (3) bekezdés szerint érvénytelen, ennek indokát a külső borítékon fel kell tüntetni, s a külső boríték tartalmát - a szavazólapot tartalmazó belső boríték felnyitása nélkül - vissza kell helyezni a külső borítékba. Ezeket a borítékokat külön kell kötegelni, és megsemmisítésükig a választási irodában biztonságos helyen kell őrizni.

(5) Ha a szavazási irat a (3) bekezdés szerint nem érvénytelen, a szavazólapot tartalmazó belső borítékot - annak felnyitása nélkül - az (1), illetőleg a (2) bekezdés szerinti választási bizottság mindaddig külön tárolja, ameddig valamennyi külső boríték felbontásra nem kerül. A szavazásról szóló nyilatkozatokat külön kell kötegelni.

A külképviselőten leadott szavazatok megszámlálása és az eredmény megállapítása az időközi országgyűlési választáson

187. § (1) Az országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottság a 186. § (5) bekezdése szerinti, a külképviselőti szavazólapokat tartalmazó belső borítékokat - azok felbontása nélkül - szállítóborítékba zárja, amelyen fel kell tüntetni az abban elhelyezett belső borítékok számát. A szállítóborítékot az országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottság tagjai aláírásukkal hitelesítik, továbbá elnöke bélyegzőlenyomattal is ellátja. Az országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottság a szállítóborítékban elhelyezett belső borítékok számát külön jegyzőkönyvben rögzíti. A szállítóborítékot és a jegyzőkönyv egy példányát az országgyűlési egyéni választókerület székhelyén lévő, az országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottság által kijelölt szavazókör szavazatszámoló bizottsága elnökének kell átadni.

(2) Az (1) bekezdés szerinti szavazatszámoló bizottság a külképviselőti szavazólapokat tartalmazó borítékokat - azok felbontása nélkül - összekeveri a szavazókörben leadott szavazatokat tartalmazó borítékokkal.

188. § (1) A szavazás második fordulójában a 187. § (1) bekezdése szerinti szavazatszámoló bizottság a szavazás lezárása után lezárja az urnát úgy, hogy ne lehessen abba szavazólapot elhelyezni vagy abból szavazólapot eltávolítani. Az urnát a szavazatszámoló bizottság az országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottságnak adja át, amely gondoskodik annak biztonságos őrzéséről.

(2) Az országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottság a magyarországi szavazást követő 6. napon az urnát és a 186. § (5) bekezdése szerinti szavazólapokat tartalmazó borítékokat a 187. § (1) bekezdése szerinti módon átadja a 187. § (1) bekezdése szerinti szavazatszámoló bizottságnak, amely a 187. § (2) bekezdésében és - a 76. § kivételével - a IX. fejezetben foglalt feladatokat haladéktalanul elvégzi.

189. § (1) A szavazóköri jegyzőkönyveket az országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottsághoz kell továbbítani.

(2) Az országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottság a szavazatszámoló bizottságok jegyzőkönyvei alapján haladéktalanul összesíti a szavazatokat, és megállapítja a választás választókerületi eredményét, amelyet jegyzőkönyvben rögzít. A jegyzőkönyv egy példányát az Országos Választási Bizottsághoz kell továbbítani.

A külképviselőten leadott szavazatok megszámlálása és az eredmény megállapítása az országos népszavazáson

190. § (1) A külképviselőteken leadott szavazatok megszámlálását az Országos Választási Bizottság tagjai végzik. A külképviselőti szavazás eredményét az Országos Választási Bizottság egy összesített jegyzőkönyvben állapítja meg.

(2) Az Országos Választási Bizottság a népszavazás eredményét a szavazatszámoló bizottságok által kiállított jegyzőkönyvek és a külképviselőti szavazás eredményéről kiállított jegyzőkönyv alapján, legkésőbb a szavazást követő 6. napon állapítja meg.

Jogorvoslat

191. § (1) Akit a külképviselőti névjegyzékbe felvettek vagy akinek külképviselőti névjegyzékbe vételét elutasították, az erről szóló értesítés kézhezvételét követő három napon belül nyújthat be kifogást a helyi választási iroda vezetőjéhez.

(2) A névjegyzékből való kihagyás vagy a névjegyzékbe való felvétel miatt benyújtott kifogásról, illetőleg a külképviselőti névjegyzékbe való felvétel vagy annak elutasítása miatti kifogásról a helyi választási iroda vezetője legkésőbb a kifogás beérkezését követő napon dönt. Ha a kifogásnak helyt ad, a névjegyzéket, illetőleg a külképviselőti névjegyzéket módosítja. Ha a helyi választási iroda vezetője a kifogásnak nem ad helyt, a kifogást legkésőbb a beérkezését követő napon megküldi a helyi bíróságnak, Budapesten a Pesti Központi Kerületi Bíróságnak.

(3) Ha a bíróság a kifogást alaposnak tartja, elrendeli a névjegyzék, illetőleg a külképviselőti névjegyzék módosítását.

192. § A választási bizottságnak a szavazólapok adattartalmának jóváhagyásával kapcsolatos döntése elleni kifogást úgy kell benyújtani, hogy az legkésőbb a választási bizottság döntését követő napon a sérelmezett

döntést hozó választási bizottsághoz megérkezzen. A kifogás elbírálására jogosult választási bizottság, illetőleg a bíróság a kifogásról legkésőbb a beérkezését követő napon dönt.

193. § (1) A külképviseleti választási iroda tevékenysége elleni panaszt az Országos Választási Bizottsághoz kell benyújtani. A panasz a külképviseleti választási irodához is benyújtható; ebben az esetben a külképviseleti választási iroda a panaszt haladéktalanul továbbítja az Országos Választási Bizottsághoz.

(2) A külképviseleti választási iroda tevékenysége elleni kifogásról az Országos Választási Bizottság dönt.

1. számú melléklet az 1997. évi C. törvényhez

A választási szervek, választási irodák tagjai által tett eskü szövege

„Én esküszöm, hogy az Alkotmány és a választásra, népszavazásra és népi kezdeményezésre vonatkozó jogszabályok rendelkezéseit megtartom és megtartatom. Tisztemet és megbízatásomat Hazám javára, legjobb tudásom szerint, lelkiismeretesen teljesítem.

(Az eskütevő meggyőződése szerint)

Isten engem úgy segéljen!”

2. számú melléklet az 1997. évi C. törvényhez

(Az országgyűlési egyéni választókerület szavazólapjának mintája.)

SZAVAZÓLAP

Országgyűlési képviselő választása
..... (év) (hónap) (nap)
..... megye
..... számú választókerület

Érvényesen szavazni csak egy jelöltre lehet!

(jelölt neve)	☐	(jelölt neve)	(jelölő szervezet neve)
(jelölt neve)	☐	(jelölt neve)	(jelölő szervezet neve)
(jelölt neve)	☐	(jelölt neve)	(jelölő szervezet neve)
(jelölt neve)	☐	(jelölt neve)	független jelölt
(jelölt neve)	☐	(jelölt neve)	(jelölő szervezet neve)
(jelölt neve)	☐	(jelölt neve)	(jelölő szervezet neve)
(jelölt neve)	☐	(jelölt neve)	(jelölő szervezet neve)

A jelöltre szavazni a neve melletti körben elhelyezett egymást metsző két vonallal lehet, például: –, ⊕

(A szavazólapon a jelölő szervezet bíróság által bejegyzett neve mellett a jelölő szervezet kérésére fel kell tüntetni annak rövidítését, jelképének, illetve jelvényének fekete-fehér színű lenyomatát is. Közös jelölt esetén a szavazólapon valamennyi jelölő szervezet nevét fel kell tüntetni.)

3. számú melléklet az 1997. évi C. törvényhez

(Az országgyűlési területi választókerület szavazólapjának mintája.)

SZAVAZÓLAP

Országgyűlési képviselők választása
..... (év) (hónap) (nap)
..... (megye neve/Budapest)

Érvényesen szavazni csak egy listára lehet!

1. (Pártjelvény helye)	2. (Pártjelvény helye)	3. (Pártjelvény helye)
O	O	O
(jelölő szervezet neve) (jelölt neve) (jelölt neve) (jelölt neve) (jelölt neve) (jelölt neve)	(jelölő szervezet neve) (jelölt neve) (jelölt neve) (jelölt neve) (jelölt neve) (jelölt neve)	(jelölő szervezet neve) (jelölt neve) (jelölt neve) (jelölt neve) (jelölt neve) (jelölt neve)
<hr/>		
3. (Pártjelvény helye)	4. (Pártjelvény helye)	X. (Pártjelvény helye)
O	O	O
(jelölő szervezet neve) (jelölt neve) (jelölt neve) (jelölt neve) (jelölt neve) (jelölt neve)	(jelölő szervezet neve) (jelölt neve) (jelölt neve) (jelölt neve) (jelölt neve) (jelölt neve)	(jelölő szervezet neve) (jelölt neve) (jelölt neve) (jelölt neve) (jelölt neve) (jelölt neve)

A listára szavazni a jelölő szervezet neve felett lévő körben elhelyezett egymást metsző két vonallal lehet, például: —, ⊕

(A szavazólapon a jelölő szervezet neve mellett a jelölő szervezet kérésére fel kell tüntetni annak rövidítését, jelképének, illetve jelvényének fekete-fehér színű lenyomatát is. Közös lista esetén a szavazólapon valamennyi jelölő szervezet nevét fel kell tüntetni.)

4. számú melléklet az 1997. évi C. törvényhez

(A helyi önkormányzati választás kislistás szavazólapjának mintája.)

SZAVAZÓLAP

Helyi önkormányzati képviselők választása
..... (év) (hónap) (nap)
..... megye
..... számú választókerület

Érvényesen szavazni legfeljebb..... jelöltre lehet!

(jelölt neve)	O	(jelölő szervezet neve)
(jelölt neve)	O	(jelölő szervezet neve)
(jelölt neve)	O	(jelölő szervezet neve)
(jelölt neve)	O	független jelölt
(jelölt neve)	O	(jelölő szervezet neve)
(jelölt neve)	O	(jelölő szervezet neve)
(jelölt neve)	O	(jelölő szervezet neve)

A jelöltekre szavazni a nevük melletti körben elhelyezett egymást metsző két vonallal lehet, például: —, ⊕

(A szavazólapon a jelölő szervezet bíróság által bejegyzett neve mellett a jelölő szervezet kérésére fel kell tüntetni annak rövidítését is. Közös jelölt esetén a szavazólapon valamennyi jelölő szervezet nevét fel kell tüntetni.)

Ha a választási szerv a jelöltet nemzeti vagy etnikai kisebbségi jelöltként veszi nyilvántartásba, akkor a kisebbség nevét a szavazólapon fel kell tüntetni. A kisebbségi jelölt, illetve a kisebbségi jelölő szervezet kívánságára a jelölt, illetve a kisebbségi jelölő szervezet, valamint a kisebbség nevét a szavazólapon a kisebbség nyelvén is fel kell tüntetni.)

5. számú melléklet az 1997. évi C. törvényhez

(A helyi önkormányzati választás egyéni választókerületi szavazólapjának mintája.)

SZAVAZÓLAP

Helyi önkormányzati képviselő választása

..... (év) (hónap) (nap)

..... (település neve)

..... számú választókerület

Érvényesen szavazni csak egy jelőltre lehet!

(jelölt neve)	☐	(jelölő szervezet neve)
(jelölt neve)	☐	(jelölő szervezet neve)
(jelölt neve)	☐	(jelölő szervezet neve)
(jelölt neve)	☐	független jelölt
(jelölt neve)	☐	(jelölő szervezet neve)
(jelölt neve)	☐	(jelölő szervezet neve)
(jelölt neve)	☐	(jelölő szervezet neve)

A jelőltre szavazni a neve melletti körben elhelyezett egymást metsző két vonallal lehet, például: —, ⊕

(A szavazólapon a jelölő szervezet bíróság által bejegyzett neve mellett a jelölő szervezet kérésére fel kell tüntetni annak rövidítését is. Közös jelölt esetén a szavazólapon valamennyi jelölő szervezet nevét fel kell tüntetni.)

Ha a választási szerv a jelöltet nemzeti vagy etnikai kisebbségi jelöltként veszi nyilvántartásba, akkor a kisebbség nevét a szavazólapon fel kell tüntetni. A kisebbségi jelölt, illetve a kisebbségi jelölő szervezet kívánságára a jelölt, illetve a kisebbségi jelölő szervezet, valamint a kisebbség nevét a szavazólapon a kisebbség nyelvén is fel kell tüntetni.)

6. számú melléklet az 1997. évi C. törvényhez

(A polgármester-, illetve főpolgármester-választás szavazólapjának mintája.)

SZAVAZÓLAP

Polgármester/Főpolgármester választása

..... (év) (hónap) (nap)

..... (település neve)

Érvényesen szavazni csak egy jelőltre lehet!

(jelölt neve)	☐	(jelölő szervezet neve)
(jelölt neve)	☐	(jelölő szervezet neve)
(jelölt neve)	☐	(jelölő szervezet neve)
(jelölt neve)	☐	független jelölt
(jelölt neve)	☐	(jelölő szervezet neve)

(jelölt neve) (jelölt szervezet neve)
(jelölt neve) (jelölt szervezet neve)

A jelöltre szavazni a neve melletti körben elhelyezett egymást metsző két vonallal lehet, például: –, ⊕
(A szavazólapon a jelölő szervezet bíróság által bejegyzett neve mellett a jelölő szervezet kérésére fel kell tüntetni annak rövidítését is. Közös jelölt esetén a szavazólapon valamennyi jelölő szervezet nevét fel kell tüntetni.)

7. számú melléklet az 1997. évi C. törvényhez

(A fővárosi/megyei közgyűlés listás választása szavazólapjának mintája.)

SZAVAZÓLAP

A fővárosi/..... megyei közgyűlés tagjainak választása
..... (év) (hónap) (nap)
..... (Budapest/megye neve)

Érvényesen szavazni csak egy listára lehet!

1.	2.	X.
☐	☐	☐
(jelölő szervezet neve)	(jelölő szervezet neve)	(jelölő szervezet neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)

A listára szavazni a jelölő szervezet neve felett lévő körben elhelyezett egymást metsző két vonallal lehet, például: –, ⊕

(A szavazólapon a jelölő szervezet bíróság által bejegyzett neve mellett a jelölő szervezet kérésére fel kell tüntetni annak rövidítését, jelképének, illetve jelvényének fekete-fehér színű lenyomatát is. Közös lista esetén a szavazólapon valamennyi jelölő szervezet nevét fel kell tüntetni.)

Ha a listák száma indokolja, a listákat két sorban kell a szavazólapon feltüntetni.)

8. számú melléklet az 1997. évi C. törvényhez

(A helyi kisebbségi önkormányzati választás szavazólapjának mintája.)

SZAVAZÓLAP

Helyi kisebbségi önkormányzati képviselők választása
..... (év) (hónap) (nap)
..... (település neve)

Érvényesen szavazni csak egy kisebbség legfeljebb jelöltjére lehet!

(kisebbség neve)	(kisebbség neve)	(kisebbség neve)
(jelölt, jelölő szervezet neve) ☐	(jelölt, jelölő szervezet neve) ☐	(jelölt, jelölő szervezet neve) ☐
(jelölt, jelölő szervezet neve) ☐	(jelölt, jelölő szervezet neve) ☐	(jelölt, jelölő szervezet neve) ☐
(jelölt, jelölő szervezet neve) ☐	(jelölt, jelölő szervezet neve) ☐	(jelölt, jelölő szervezet neve) ☐
(jelölt, jelölő szervezet neve) ☐	(jelölt, jelölő szervezet neve) ☐	(jelölt, jelölő szervezet neve) ☐

(jelölt, jelölő szervezet neve) (jelölt, jelölő szervezet neve)

A jelöltekre szavazni a nevük mellett lévő körben elhelyezett egymást metsző két vonallal lehet, például: –, ⊕

(A szavazólapon a jelölő szervezet bíróság által bejegyzett neve mellett a jelölő szervezet kérésére fel kell tüntetni annak rövidítését is.

A jelölt, illetve a jelölő szervezet kívánságára a jelölt, illetve a jelölő szervezet, valamint a kisebbség nevét a szavazólapon a kisebbség nyelvén is fel kell tüntetni.)

9. számú melléklet az 1997. évi C. törvényhez

(Népszavazás szavazólapjának mintája.)

SZAVAZÓLAP

Országos/helyi népszavazás
..... (év) (hónap) (nap)
..... (helyi népszavazás esetén a település neve)

Érvényesen szavazni (kérdésenként) csak egy válaszra lehet!

Kérdés 1:

IGEN

NEM

Kérdés 2:

ELSŐ VÁLASZ
MÁSODIK VÁLASZ
HARMADIK VÁLASZ

A válaszra szavazni a válasz alatti/melletti körben elhelyezett egymást metsző két vonallal lehet, például: –, ⊕

10. számú melléklet az 1997. évi C. törvényhez

(Az európai parlamenti választás szavazólapjának mintája)

SZAVAZÓLAP

Az Európai Parlament tagjainak választása
..... (év) (hónap) (nap)

Érvényesen szavazni csak 1 listára lehet!

1. (Pártjelvény helye) ☐	2. (Pártjelvény helye) ☐	X. (Pártjelvény helye) ☐
(jelölő szervezet nevének rövidítése) (jelölő szervezet neve)	(jelölő szervezet nevének rövidítése) (jelölő szervezet neve)	(jelölő szervezet nevének rövidítése) (jelölő szervezet neve)

(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)
(jelölt neve)	(jelölt neve)	(jelölt neve)

A listára szavazni a lista neve felett lévő körben elhelyezett egymást metsző két vonallal, lehet, például: –, ⊕

(A szavazólapon a jelölő szervezet neve mellett a jelölő szervezet kérésére fel kell tüntetni annak rövidítését, jelképének, illetve jelvényének fekete-fehér színű lenyomatát is. Közös lista esetén a szavazólapon valamennyi jelölő szervezet nevét fel kell tüntetni.)